

راه کارهای عملی یاد حضرت مهدی

بسم الله الرحمن الرحیم

راهکارهای عملی یاد حضرت بقیه الله الاعظم (عجل الله تعالی فرجه الشریف)

نویسنده:

حسن محمودی

ناشر چاپی:

مسجد مقدس جمکران

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

راهکارهای عملی یاد حضرت بقیه اللّٰه الاعظم علیه السلام

مشخصات کتاب

سرشناسه : محمودی، حسن، ۱۳۵۶ - عنوان و نام پدیدآور : راهکارهای عملی یاد حضرت بقیه الله الاعظم علیه السـلام/ حسن محمودی.

مشخصات نشر : قم: مسجد مقدس جمکران ۱۳۸۸.

مشخصات ظاهری : ۱۱۹ ص.

شابک : ۱۲۰۰۰ ریال : ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۳-۲۵۵-۸

وضعیت فهرست نویسی : فاپا (برون سپّاری)

یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع : محمدبن حسن (عج)، امام دوازدهم ۲۵۵ق -

موضوع : مهدویت-- انتظار

شناسه افزوده : مسجد جمکران (قم)

رده بندی کنگره : BP۲۲۴/۴/م۶۳۵۱۶ر۲ ۱۳۸۸

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۹۵۹

شماره کتابشناسی ملی : ۱۹۴۰۵۸۱

ص:۱

اشاره

مقدمه

غفلت و روزمرگی، زندگی انسان ها را احاطه کرده است. دلدادگی به معشوق های آنی و فانی، دل ها را اسیر خویش ساخته، خدا و توجّه به آن، غریب ترین چیزی است که انسان به دنبالش بگردد. غرب در اوهام ترقی و پیشرفت، معنویت را قربانی کرده و مسلمانان هم، به ظاهرِ غرب فریفته شده هر روز در فکر الگوگیری غلط از غرب افتاده اند. ادامه این راه، چیزی نیست جز رفتن در منجلاب فساد و غفلت از مسائل معنوی و انسانی.

خداوند متعال که همیشه انسان ها را به ذکر و یاد خویش دعوت نموده است و در میان مخلوقاتش، بنده ای را قرار داده که دائماً به ذکر او مشغول است، هدفش دوری انسان ها از غفلت و بیراهه روی بوده است.

یاد خدا، آرامش دل هاست و انسان ها همه به دنبال آرامش هستند، امّا راه را کج رفته اند و خویش را با معبودهای ساختگی، تسکین موقت داده اند.

ص:۹

مقدمه را در چند جهت طراحی می کنیم:

جهت اوّل: آرامش واقعی در پرتو یاد و توجّه واقعی خدای عالمیان حاصل می شود و به خاطر همین است که خداوند در قرآن کریم، کثرت هیچ امری را نخواسته است؛ جز ذکر و یاد خودش.

برای معبود واقعی، انجام دادن اعمال خوب تر از زیاد انجام دادن آن است. لذا فرمود:

«الَّذِی خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَیوهَ لِیبْلُوَکُمْ أَیکُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا»(۱) نفرمودعلیهم السلام اکثر عملاً، چرا که روح عمل و اثرات مثبتی که از توجّه و قصد قربت حاصل می شود، می تواند ما را به جایی برساند. امّا در مورد یاد محبوب و ذکر شیرینش، به کثرت روی آورد و ذکر کثیر را خواسته است.

«یاأَیها الَّذِینَ آمَنُوا اذْکُرُوا اللَّهَ ذِکْراً کَثِیراً»(۲)

و تنهایی این مورد و حصرش در کثرت در روایات هم تذکّر داده شده است.

امام صادق علیه السلام فرمود:

هر چیزی حدّ دارد که در آنجا به پایان می رسد؛ مگر یاد خدا که آن را حدّی پایان پذیر نیست.(۳)

از این رو در قرآن کریم امر کرده است به یاد خودش:

«اُذْکُرُونِی»؛ «مرا یاد کنید».

۱- ۱. سوره ملک، آیه ۲.

۲- ۲. سوره احزاب، آیه ۴۱.

۳- ۳. ترجمه میزان الحکمه، ج ۴، ص ۱۸۴۰.

جهت دوم: اینکه خداوند عالمیان همان طور که یاد خودش را از ما خواسته است، یاد اولیای خویش و خوبان درگاهش را هم از ما خواسته است:

«وَاذْکُرْ عَبْدَنا أَیوبَ»؛(۱) «یاد کن بنده ما ایوب را».

«وَاذْکُرْ عِبادَنا إِبْرَاهِیمَ وَإِسْحاقَ وَیعْقُوبَ»؛(۲) «بندگان ما را، ابراهیم و اسحاق و یعقوب را یاد کن».

خود انبیاء هم که دائماً در ذکر و یاد خدا بودند، یاد ولی خدا و خوبان درگاه الهی را نیز، یاد خدا می دانستند و همواره بر آن یاد، اصرار می کردند. در جریان یعقوب علیه السلام که دائماً یاد یوسف علیه السلام را زنده نگه داشته بود و زبانش به یوسف یوسف، زمزمه داشت، توبیخ پسران را می بینیم:

«قالُوا تاللَّهِ تَفْتَؤُا تَذْکُرُ یوسُفَ حَتَّی تَکُونَ حَرَضاً أَوْ تَکُونَ مِنَ الْهالِکِینَ»؛(۳) «گفتند: به خدا تو آنقدر یاد یوسف می کنی تا در آستانه مرگ قرار گیری، یا هلاک گردی!»

جهت سوم: اینکه خداوند همان طور که ذکر خویش و خوبانش را واجب کرده و امر فرموده، بر ذکر نعمت هم تأکید دارد:

«وَاذْکُرُوا نِعْمَهَ اللَّهِ عَلَیکُمْ»؛(۴) «نعمت های خدا را بر خودتان یاد کنید».

بعد هم اشاره ای می کند که این نعمت، نان و پنیر و سبزی و ... نیست؛ بلکه باید افق دید را بالا برد و از چیزهای زمینی فاصله گرفت.

ص:۱۱

۱- ۴. سوره ص، آیه ۴۱.

۲- ۵. سوره ص، آیه ۴۵.

۳- ۶. سوره یوسف، آیه ۸۵.

۴- ۷. سوره بقره، آیه ۲۳۱.

و در بیان این امر می فرماید:

«یـاقَوْمِ اذْکُرُوا نِعْمَهَ اللَّهِ عَلَیکُمْ إِذْ جَعَـلَ فِیکُمْ أَنْبِیآءَ»؛(۱) «ای قوم نعمت خـدا را یاد کنیـد هنگامی که در میان شـما پیامبران را قرار داد».

و در آیه شریفه دیگر بالاترین نعمت را ذکر می کند که مأمور به ذکر و یاد آن هستیم:

«الْیوْمَ أَکْمَلْتُ لَکُمْ دِینَکُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَیکُمْ نِعْمَتِی»؛(۲) «امروز، دین شما را کامل کردم؛ و نعمت خود را بر شما تمام نمودم».

امروز که ولاـیت و امـامت، به طور رسـمی اعلان شـد؛ نعمت تمام شـد، یعنی تا حالا نعمت داشتیـد امّا کامل نبود، پس نعمت کامل خدا، امام است و خدا چه اصراری دارد بر یاد این نعمت.

برای تأکید روایتی را که در مورد آیه «ثُمَّ لَتَسْلُنَّ یوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِیمِ»(۳) وارد شده است را می آوریم، که امام صادق علیه السلام در سؤال شخصـی که پرسـید، نعیم چیست؟ امـام فرمودنـد: نعیم (که در مـورد آن از شـما سؤال می شود) مـا اهـل بیت علیهم السلام هستیم.(۴)

و نعمت در زمان ما که مأمور به یادش هستیم و خداونـد با تأکید فراوان از ما خواسـته است که به یاد او باشـیم، امام عصـرعلیه السلام می باشند. خداوند در آیه ای ذکر نعمت را به همراه میثاق مطرح کرده است:

«وَاذْکُرُوا نِعْمَهَ اللَّهِ عَلَیکُمْ وَمِیثاقَهُ الَّذِی وَاثَقَکُم بِهِ»؛(۵) «نعمت خدا را

۱- ۸. سوره مائده، آیه ۲۰.

۲- ۹. سوره مائده، آیه ۳.

۳- ۱۰. سوره تکاثر، آیه ۸.

۴- ۱۱. تفسیر کنز الدقائق، ج ۱۴، ص ۴۲۱.

۵- ۱۲. سوره مائده، آیه ۷.

یاد کنید و عهدی را که از شما درباره آن پیمان گرفته است و شما گفتید: شنیدیم و اطاعت کردیم (فراموش نکنید)».

پس در آیه به ذکر میثاق امر شده ایم و در زیارت آل یس مصداق میثاق برایمان روشن می شود.

«السلام علیك یا میثاق اللّهِ الّذی اَخَذَهُ وَ وَكَّدَه؛(۱) سلام بر تو ای پیمان خدایی که خداوند از مردم گرفته و بر آن تأکید کرده است».

بنابراین وجود مقدّس ولی عصرعلیه السلام میثاق الهی است و ما مأمور به یاد او هستیم.

این همه تأکید در آیات کریمه، همه برای رهایی ما از ظلمت به سمت نور است و امام زمان علیه السلام آن نور موعود هستند.

آری، غیبت حضرت ولی عصرعلیه السلام برای ما عادت شده است، روزها یک به یک به آخر می رسند و ما دیگر غیبت و ظهور برایمان یکی شده است. خیلی به فکر تمام شدن غیبت مولایمان نیستیم؛ چرا که اصلاً از وجود ایشان غافلیم، اعتیادی فراگیر، جامعه را فرا گرفته و آن هم اینکه به نبود نور عادت کرده ایم و از ظلمت و تاریکی فراری نیستیم، زندگی بی او و یاد شیرینش، در واقع مردگی است و تاریکی، امّا چه کنیم که عادت کرده ایم و راضی شده ایم.

«بشر وقتی که از موعودِ موجودش غفلت کند، در واقع از زندگی واقعی محروم می شود... واقعیات بزرگ و متعالی موجود در عالم را

۱- ۱۳. زیارت آل یس، مفاتیح الجنان.

که وعده بزرگ الهی است، نباید فراموش کرد... جهانی که موعود خودش را بشناسد و نظر خود را از او برنگیرد، هر لحظه زنده است... و آنکه موعودِ موجود ندارد، همین حالاً گرفتار بودن در پوچی ها را زندگی پنداشته است».(۱)

زندگی به حضور گرم او، بی روح است. و این غفلت، آنگاه انسان را به شرم و خجالت نزدیک می کند که دریابیم همه هستی ما از اوست و او چونان امام مهربانی، همیشه و همه جا به حال شیعیان خود نظر دارد و لحظه ای آنها را از یاد نمی برد. در نامه ای به شیخ مفید امام عصرعلیه السلام مکتوب فرمودند که:

«انا غیر مهملین لمراعاتکم و لاناسین لذکرکم...؛(۲) ما در مراعات حال شما، اهمال نمی کنیم و یاد شما را فراموش نمی کنیم».

وقتی حضرت به یاد ما هستند چرا ما به یادشان نباشیم، چرا ما با غفلتمان از ایشان، ابواب هدایت را بر خودمان ببندیم و خود را از نور و روشنایی محروم سازیم؟

غفلت و بی توجهی ما نسبت به ساحت مقدّس امام عصرعلیه السلام، از مقام و منزلت ما نزد ایشان می کاهد و آرام آرام رشته محبّت را پاره کرده و ما را با شیطان پیوند خواهد زد، اثر غفلت چیزی جز این نمی تواند باشد.

۱- ۱۴. اصغر طاهر زاده، دعای ندبه زندگی در فردایی نورانی.

۲- ۱۵. بحارالانوار، ج ۵۳، ص ۱۷۵.

«یکی از اصحاب امامان علیهم السلام خدمت امامش مشرف شد و گفت: آقا! می خواهم بدانم موقعیت من نزد شما چگونه است؟

فرمود: ببین موقعیت و منزلت ما نزد تو چه اندازه است. به همان اندازه ای که تو به ما اهمیت می دهی، ما هم به تو اهمیت می دهیم، به همان اندازه ای که تو به یاد ما باشی، ما هم به یاد تو هستیم...».(۱)

خداوند متعال هم می فرماید: «اذْکُرُونِی أَذْکُرْکُمْ»؛(۲) «یاد کنید مرا تا شما را یاد کنم».

امام زمان علیه السلام هم همین گونه هستند، اگر ایشان را یاد کنیم، ایشان هم ما را یاد خواهند کرد. این بنده نوازی و بزرگواری ایشان را می رساند، وقتی بشنویم بزرگی ما را یاد کرده، خوشحال می شویم و چه بزرگی، آقاتر و بزرگوارتر از یوسف فاطمه علیهما السلام.

آیه اللّه عبدالقائم شوشتری (حفظه اللّه تعالی) که مدتی امام جمعه شاهین شهر اصفهان بود، می گفت که در مسجد مقدّس جمکران، نماز امام زمان علیه السلام و نماز تحیت را خواندم، بعد در حیاط مسجد، زیر آسمان دو رکعت نماز استغاثه به صاحب الزمان علیه السلام را خواندم و بعد از نماز دعای «سلام اللّه الکامل التام...» را زمزمه کردم و همواره یاد مولای عزیزم بودم. به منزل آمدم و استراحت کردم، در عالم رؤیا روی پلی کنار حرم حضرت معصومه علیها السلام حضرت بقیه اللّه الاعظم -

---

۱- ۱۶. مصباح یزدی، آفتاب ولایت، ص ۱۵۳.

۲- ۱۷. سوره بقره، آیه ۱۵۲.

روحی فداه - را مشاهده کردم، حضرت رو به من کردند و با انگشت به سینه من زدند و فرمودند: «یادم کردی یادت کردم».

ناگفته پیداست که به یاد حضرت بودن، خود توفیقی است که آن هم از طرف آن محبوب دل ها، داده شده است. اگر نیمه نگاهی از طرف عاشق نباشد، کوشش معشوق به جایی نمی رسد و اثری ندارد.

در روایتی شریف از امیرمؤمنان علیه السلام آمده است که:

«الذکر لیس من مراسم اللسان و لا من مناسم الفکر، ولکنّه اوّل من المذکور و شأن من الذاکر؛(۱) یاد خدا نه از وظایف زبان است و نه از راه و رسم اندیشه؛ بلکه نقطه آغاز آن، از مذکور است (یاد شده) و در مرتبه دوم از ذاکر (یاد کننده)».

اگر از جانب معشوق نباشد کششی

کوشش عاشق بیچاره به جایی نرسد

امام صادق علیه السلام فرمودند:

«هر که می خواهد خدای تعالی را یاد کند باید بداند که اگر خداوند توفیق یاد خود را به یاد بنده نیاورد، بنده قادر به ذکر و یاد او نیست».(۲)

در مورد حضرت بقیه اللّه الاعظم - روحی فداه - نیز این قاعده صادق است؛ چرا که یاد ایشان هم یاد خداست و ایشان آینه تمام نمای صفات الهی می باشند. پس برای یاد ایشان توجّه و عنایت آن حضرت ضروری است و بدون توجّه او کسی موفّق به یادش

ص:۱۶

۱- ۱۸. ترجمه میزان الحکمه، ج ۴، ص ۱۸۵۸.

۲- ۱۹. ترجمه میزان الحکمه، ج ۴، ص ۱۸۵۹.

نمی شود. البته ذکر و یاد، امری اختیاری است و مقدماتش به دست خود ماست، امّا کلید این توفیق عنایت اوست؛ همان طور که درباره یاد خدا در روایتی می خوانیم که پیامبر خداصلی الله علیه وآله به خداوند عرضه داشتند: خدایا! دوست دارم بدانم کدام بنده ات را دوست داری تا من نیز دوستش بدارم؟

خداوند فرمود: هرگاه دیدی بنده ام بسیار به یاد من است (بدانکه) من توفیق این امر را به او داده ام و دوستش دارم... .(۱)

امّا راه به دست آوردن عنایت از امام زمان علیه السلام برای یادشان این است که ایشان را آزرده نسازیم و کارهایی که ایشان را خشنود می کند، بجای آوریم.

آن بزرگوار فرموده اند: «وقتی شیعیان ما مرتکب گناه می شوند، ما آزرده و غمگین می شویم».

و همین آزردن ولی خدا، باعث محروم شدن از یاد ایشان است.

در قرآن کریم به این نکته اشاره شده است که اگر پیامبر را اذیت کنید، دچار عذاب الیم خواهید شد:

«وَالَّذِينَ يؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ»؛(۲) «کسانی که رسول خداصلی الله علیه وآله را اذیت می کنند بر ایشان عذاب دردناکی است».

و ما معتقدیم هر شأنی که پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله دارند، همه آن شؤون به جز نبوّت به ائمه معصومین علیهم السلام رسیده است، لذا طبق آیه شریفه،

ص:۱۷

۱- ۲۰. میزان الحکمه، ج ۲، ص ۹۵۷.

۲- ۲۱. سوره توبه، آیه ۶۱.

اذیت و آزار امام زمان علیه السلام عذاب دردناک را به دنبال خواهد داشت. و چه عذابی بالاتر از غفلت از یاد یگانه دهر.

چه عـذابی بالا‌تر از قطع ارتباط با ولی زمان و حجت عصر، در روایاتی نیز وارد شـده است که بالاترین عـذاب، نچشـیدن مزه عبادت است، که انسان از ذکر و یاد خدا و ولی خدا لذّت نبرد که این اوّل راه بدبختی و خسران خواهد بود.

مگر نه این است که مـا همگی ادعـای دوستی حضـرت را داریم و بـا زبان قال می گوییم که ایشان را خیلی دوست داریم، امّا نشانه دوستی این است که زبان به یاد دوست مشغول باشد چنانچه امیرمؤمنان علیه السلام فرمودند:

«من احبّ شیئاً لهج بذکره؛(۱) هر که چیزی را دوست بدارد، یاد آن ورد زبانش شود».

نتیجه اش این می شود که خـدای نکرده اگر ذکر حضـرت ورد زبانمان نشد، دوستی مان مثل دوستی مردم کوفه است که اگر منفعت ما ایجاد کند به راحتی حضـرت را رها خواهیم کرد؛ چه اینکه بارها شاید راه خطا پیموده ایم امّا رأفت حضـرت باز هم ما را نگه داشته است.

و خداونـد کریـم در نـامه آسـمانی اش، انسـان هـا را هشـدار می دهـد کـه «اگر پـدرانتان و فرزنـدانتان و برادرانتـان و زنـان و خویشاوندان

۱- ۲۲. میزان الحکمه، ج ۴، ص ۱۸۶۰.

خود را و اموالی که جمع کرده اید و ... (اینها را) بیش از خدا و رسول و جهاد در راه خدا دوست می دارید، منتظر باشید تا امر خدا جاری شود و خدا فاسقان را دوست ندارد».(۱)

گفته شد که جایگاه والای پیامبرصلی الله علیه وآله و مقام و منزلت او برای جانشینان وی و امامان معصوم نیز ثابت است، از این رو خداوند توبیخ می کند که اگر پدر جسمانیت را از پدر روحانیت بیشتر دوست بداری فاسق هستی. همان گونه که مردم کوفه این گونه بودند و ما همه آنها را مذمت می کنیم.

برای اینکه دوستی خویش را نسبت به حضرت نشان دهیم باید ذاکر نام زیبایش باشیم و قلبمان را برای ایشان خالی کرده و از اغیار پاک سازیم. گویی معصومین علیهم السلام به وضوح، پیش بینی می کردند که یاد امام زمان علیه السلام از دل ها پاک می شود و مردم در غفلت از یادش، به راحتی زندگی را طی خواهند کرد، در ادعیه به ما آموخته اند که یکی از دعاهای همیشگی ما این باشد که:

«لا تنسِنا ذکرَه و انتظارَه...؛(۲) خداوندا! یاد و انتظارش را از خاطر ما مبر».

از ورای این همه تأکید در یاد حضرت حجه بن الحسن علیه السلام بر آن شدیم تا راهکارهای یاد را با هم به مرور بنشینیم و بشناسیم امّا پیش

۱- ۲۳. سوره توبه، آیه ۲۴؛ «قُلْ إِن کانَ آبَآؤُکُم وَأَبْنَآؤُکُم وَإِخْوَانُکُم وَأَزْوَاجُکُم وَعَشِیرَتُکُم وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوها وَتِجارَهٌ تَخْشَوْنَ کَسادَها وَمَساکِنُ تَرْضَوْنَها أَحَبَّ إِلَیکُم مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهادٍ فِی سَبِیلِه فَتَرَبَّصُوا حَتّی یأْتِی اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا یهْدِی الْقَوْمَ الْفاسِقِینَ».

۲- ۲۴. کمال الدین، باب ۴۵، ح ۴۴.

از این اهمیت یاد حضرت و آثار و برکات یاد ایشان و همچنین آثار منفی غفلت از یاد ایشان را متذکر می شویم و در نهایت، راهکارهای یاد امام زمان علیه السلام را بیان خواهیم کرد.

باشد که تمامی دل ها خانه ای باشد برای یاد شیرین ایشان.

آن دل که به یاد تو نباشد، دل نیست

قلبی که به عشقت نتپد، جز گِل نیست

آن کس که ندارد بسر کوی تو را

از زندگی بی ثمرش، حاصل نیست(۱)

۱- ۲۵. دیوان امام، ص ۱۹۹.

برکات و آثار یاد امام زمان علیه السلام

اشاره

با ذکر اهمیت یاد حضرت و سفارشات بسیار که در این زمینه شده است، واضح است که آثار پربرکتی خواهد داشت. انسان در فکر هرچه باشد، فکر و روحش به همان افق تمایل پیدا می کند. خدای نکرده اگر کسی در فکر و یاد گناه باشد، آرام آرام به سمت گناه سوق پیدا می کند و اگر کسی در فکر کارهای نیک و کمک به دیگران باشد او نیز به همان کارها، توفیق پیدا خواهد کرد.

حال، چه یادی بهتر و نورانی تر از یاد یوسف زهراعلیهما السلام که قلب ها را پر از نور و فکرها را پر از نیت های خیر و نورانی می کند.

«... ان تملأ قلبی نور الیقین و صدری نور الایمان و فکری نور النیات؛(۱) خدایا از تو می خواهم که قلبم را از نور یقین و سینه ام را از نور ایمان و اندیشه ام را از نور نیات خیر پر کنی».

یاد نورانی ترین شخص عالم، انسان را نورانی می کند و از ظلمت رها می سازد و زمینه تربیت صحیح او را فراهم می سازد.

۱- ۲۶. زیارت آل یس، مفاتیح الجنان.

۱– تربیت انسان

اثر بـارز یـاد حضـرت ولی عصـرعلیه السـلام، این است که انسـان تحت تربیت ایشـان قرار می گیرد. یکی از شؤون قطب عالم امکان حضرت بقیه اللَّه الاعظم - روحی و ارواح العالمین له الفداء - تربیت نفوس مستعد است، انسان هایی که استعداد رشد و تعالی معنوی را دارند، امام زمان علیه السلام از آنها دستگیری می نمایند در تفسیر این فراز از زیارت آل یس که می فرماید:

«السلام علیك یا داعی اللَّه و ربّانی آیاته؛(۱) سلام بر تو ای دعوت کننده انسان ها به خدا و سلام بر تو ای ربانی آیات خدا».

از آیت اللَّه بهـاء الـدینی این عارف بی نظیر که بارها شـرف تشـرف به محضـر امام عصـرعلیه السـلام را داشـتند، پرسـیدند که «ربانی آیاته» یعنی چه؟

ایشـان فرمودنـد: یعنی مربی نفوس، یعنی تربیت کننـده جهـان، یعنی تربیت کننـده انسـان و غیر انسـان، امـام زمان علیه السـلام است.(۲)

حال اگر بخواهیم تحت تربیتِ بهترین مربی اخلاق، قرار گیریم، مقدمه اش ذکر و یاد ایشان است.

طبق آیه شریفه «اذْکُرُونِی أَذْکُرْکُمْ»(۳) که قبلًا گفته شد یاد امام زمان علیه السلام یاد خداست، ثابت می شود که اگر حضرت را هم یاد کنیم، حضرت ما را یاد می کنند، که در روایتی هم اشاره شد که امام

۱– ۲۷. زیارت آل یس، مفاتیح الجنان.

۲– ۲۸. حسین گنجی، ارتباط معنوی با حضرت مهدی علیه السلام.

۳– ۲۹. سوره بقره، آیه ۱۵۲.

صادق علیه السلام فرمودند، به همان اندازه ای که تو به یاد ما باشی ما هم به یاد تو هستیم... به هر حال اگر یاد حضرت باشیم، ایشان ما را یاد می کنند امّا اگر این یاد، به ندرت باشد یا در گرفتاری ها و مشکلات، آنچنان که باید و شاید، اثر تربیتی مؤثر ندارد؛ امّا اگر یاد ما تداوم داشته باشد، اثرش همان رشد و تعالی در تحت تربیت و سرپرستی ایشان خواهد بود.

آیت اللّه مصباح یزدی به این نکته به خوبی اشاره کرده اند:

«در پرتو توجّه مداوم به ساحت نورانی مولایمان حضرت حجه بن الحسن - ارواحنا لتراب مقدمه الفداء - می توانیم مشمول ولایت و عنایت خاص حضرت علیه السلام و دعاهای ویژه و خالصانه اش شویم، توجّه حقیقی به آن وجه خدا در واقع پیوند قطره ای ناچیز به اقیانوس عظمت و نورانیت است که احساس تاریکی و تنهایی ما را به روشنی و یگانگی مبدل می سازد.

توسل واقعی به آن منبع قدرت و معنویت، سدّ محکمی است که ما را مقابل جمیع وسوسه های شیطانی و آفت های دنیایی و آخرتی مصون و محفوظ نگاه می دارد».(۱)

یاد مداوم ما، باعث می شود تحت ولایت حضرت علیه السلام و مشمول دعاهای خالصانه ایشان و عنایات خاص آن وجود پر برکت قرار گیریم و همین؛ یعنی تحت تربیت قرار گرفتن.

۱- ۳۰. محمّد تقی مصباح، آفتاب ولایت، ص ۱۴۳.

مـا برای سـیر الی اللّه، و رسـیدن به انسـان کامل، چاره ای جز مـدد از معیار انسانیت نـداریم و این مـدد در سایه یاد و توجّه به مظهر اسماء الهی، امام عصرعلیه السلام حاصل خواهد شد.

«مقـام امـام زمان علیه السـلام مقام ختم ولایت و صاحب ولایت کلیه الهیه در زمین است. امامی که صاحب ولایت الهی است؛ یعنی کسـی که از طریق باطن، شـما را مدد می کند. در همین راسـتا عاشـقان حضـرت مهدی علیه السـلام بیدارانی هسـتند که متوجه انـد، یک انسان کاملی جهت افاضه مـددهای غیبی و برای ریزش انسانیت بر جان هر انسانی در هستی هست و خودشان را به او سپرده اند. جامعه ای که متوجه قطب برین انسانی شود، روزمرّگی های اجتماعی را افق خود قرار نمی دهد».(۱)

ما بی مـدد نفس قدسـی او نمی توانیم در معنویت قدمی برداریم و برای عنایت مخصوصـش، باید یاد او را در وجود خویشـتن زنده نگه داریم. تا به واسطه یاد مداوم، تحت تربیت انسان کامل قرار گیریم، ان شاء اللّه.

و این امری نیست که به زمان و مکان خاصـی محـدود شود. در هر جا و هر زمانی می شود یاد آن یگانه را زینت بخش دل ها نمود و از مردگی و افسردگی فرار کرد.

«آنچه همیشه و همه جا امکان دارد، توجّه قلبی به ساحت

۱- ۳۱. اصغر طاهرزاده، مبانی معرفتی مهدویت.

مقدّس مولایمان است. این را تمرین کنید و مطمئن باشید که همه خوبی ها را برای شما به ارمغان می آورد و حفظ می کند».(1)

۲- استغفار حضرت برای دوستداران

کسانی که با یاد حضرت مهدی علیه السلام روز و شب را طی می کنند مهم ترین چیز برایشان خوشحالی و خرسندی حضرت است و لذا هیچ گاه راضی نمی شوند که با اعمال ناپسند، دل آن بزرگوار را به درد آورند و مکدّر سازند.

امّا از آنجا که عصمت، مخصوص معصومین گشته، اگر اشتباهی یا لغزشی از آنها سر بزند، آن بزرگوار در کمال مهربانی، با چشمانی اشک بار دست ها را به سوی آسمان، برای طلب غفران برای شیعیان، بلند می کند.

«اگر شخصی که دائم توجهش به وجود مقدّس ولی عصرعلیه السلام است و همواره از اعمال بد می پرهیزد، به طور تصادفی اشتباهی مرتکب شد، وقتی نامه عملش را خدمت ولی عصر - ارواحنا له الفداء - می برند، حضرت برای او دعا و استغفار می کند و از خدا می خواهد که او را ببخشاید».(2)

سید بن طاووس (اعلی اللّه مقامه) می گوید که نیمه شبی در

۱- ۳۲. محمّد تقی مصباح، آفتاب ولایت صفحه ۱۵۵.

۲- ۳۳. محمّد تقی مصباح، آفتاب ولایت.

سرداب مقدّس سامرا صدای زیبای مناجات امام عصرعلیه السلام را شنیدم که در حقّ شیعیانش چنین طلب استغفار می فرمود:

پروردگارا! شیعیان ما از ماینـد، از اضافه خاک خلقت ما آفریـده شـده انـد و سرشـتشان به آب گوارای ولایت ما عجین شـده است، پس ببخشای بر ایشان گناهانی را که با اتّکا و اعتماد به ما انجام داده اند... .(۱)

نمی شود یادی از حضـرت در شبانه روز در دلمان نقش نبندد ولی انتظار داشته باشیم ایشان برایمان استغفار و دعا کنند، تحت ولایت امام عصرعلیه السلام قرار گرفتن با ادّعا ثابت نمی شود، نمی شود مثلاً من به عنوان دختر شیعه حجابم را رعایت نکنم و بـا بـدحجابی، قلب نـازنین ایشـان را به درد آورم، آنگـاه انتظـار داشـته بـاشم مشـمول دعـای حضـرت قرار بگیرم، بایـد قـدمی برداشت، هرچند کوچک که آن مهربان، به قدمی کوچک از ما، ده ها قدم به سمت ما می آید.

۳- قرار گرفتن در زمره یاران خاص امام زمان علیه السلام

ائمه شـیعه علیهم السـلام در طول تاریخ برای خود یاران خاص داشـتند که بیشتر معارف، توسط همین خواص، زنده نگه داشته می ماند، آنچه که مهم است این است که دغدغه یاران خاصِّ اهل بیت علیهم السلام، ترویج

۱- ۳۴. اللّهمّ انّ شیعتنا منا و خلقوا من فاضل طینتنا و عُجِنوا من ماء عذب ولایتنا فاغفر لهم من الذنوب ما فعلوه اتکالاً علینا».

فکر و کلام و در نهایت ترویج ائمه علیهم السلام بود. و یاری کردن اهل بیت علیهم السلام نیز شاخصه دیگر یاران خاص امامان علیهم السلام بوده است.

ما هم اگر بخواهیم از خواص یاران حضرت مهدی علیه السلام در دوران غیبت باشیم، باید نام و یاد و فکر ایشان را ترویج کنیم و این به معنای یاری ایشان است. که به خوبی روشن است که اگر به یاد نام محبوب نباشیم، چگونه می توانیم، یاد و نامش را ترویج کنیم.

در روایتی شریف از وجود مقدّس پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله سؤال شد:

«احبّ ان اکون اخصّ الناس الی اللَّه تعالی، قال رسول اللَّه صلی الله علیه وآله: اکثرْ ذکر اللَّه تکن اخصّ العباد الی اللَّه تعالی؛(۱) دوست دارم که خاص ترین بنده خدای تعالی باشم، حضرت فرمودند: خدا را فراوان یاد کن تا خاص ترین بنده خدای تعالی باشی».

پیش از این گفته شد که ذکر امام زمان علیه السلام جدای از ذکر خدا نیست و خودشان هم فرمودند:

«انّ ذکرنا من ذکر اللَّه؛(۲) ذکر ما از ذکر خداست».

لذا وقتی خیلی یاد خدا باشیم از بندگان مخصوص می شویم، مسلماً وقتی هم خیلی یاد امام عصرعلیه السلام که ولی خدا و جانشین خداست باشیم، از خواص و نزدیکان ولی خدا خواهیم شد. ان شاء اللَّه.

۴- آبادی اوقات به واسطه ذکر حضرت

امیرالمؤمنین علیه السلام در دعای شریف کمیل، خداوند را به اسم اعظم

۱- ۳۵. میزان الحکمه، ج ۴، ص ۱۸۴۰.

۲- ۳۶. بحار الانوار، ج ۷۲، ص ۴۶۸ .

قسم می دهند که اوقاتشان را به برکت ذکر و یاد مبارکش، آباد گرداند:

«یا ربّ اسئلک بحقّک و قدسک و اعظم صفاتک و اسمائک ان تجعل اوقاتی من اللیل و النهار بذکرک معموره...»(۱)

و در نامه ای به پسر عزیزشان می فرمایند:

«اوصیک... و عماره قلبک بذکره؛(۲) سفارش می کنم شما را به اینکه قلب خودت را با ذکر خدا آباد گردانی».

جلوه روی تو از خاطره مهجور مباد

پرتو یاد تو از انجمنم دور مباد

در سرایی که بجز نام تو آید به میان

خواهم آن خانه که از هجر تو معمور مباد

آری؛ یاد خدا و اولیای الهی باعث رونق زندگی و عمران دل و جان است.

شب و روز انسان با ذکر و یاد خدا و ولی اعظم خدا، آباد می شود و برکت پیدا می کند در آن ایام و لحظات، کارهایی انجام می دهد که ذخیره آخرت و باعث عاقبت بخیری می شود.

عمر با برکت، لحظه به لحظه اش ثمره دارد و هرگز به بیهودگی طی نمی شود، از ثانیه ثانیه زندگی می شود برای ازدیاد ایمان و خدمت به هم نوع و کمال و معرفت، استفاده کرد.

ص:۲۸

۱- ۳۷. دعای کمیل، مفاتیح الجنان.

۲- ۳۸. نامه ۳۱ نهج البلاغه.

ذکر ولی خدا، اکسیری است که عمر را برکت بخشیده و موفقیت و رشد را دوچندان می کند. لذا دشمن قسم خورده انسان، در فکر است که به هر نحوی شده از برکت این عمر و ثانیه ها بکاهد و ما را مشغول بازی و تماشای بازی دیگران بنماید. چه لحظات گرانقدری به خاطر بی برکتی، پای بعضی از برنامه های تلویزیون هدر رفت و هیچ نصیب نشد.

برنامه استعمار پیر، این است که وقت جوان و نوجوان ما را با سرگرمی پر کند تا وقت فکر کردن درباره جریانات زندگی را نداشته باشیم. او با ما کاری کرده است که نوجوان ما، نام اکثر فوتبالیست های خارجی اعم از جزیره و غیرش را می داند؛ امّا در اصول دین یا حتی نام ائمه معصومین علیهما السلام و محفوظات کتب درسی اش گیر کرده است. باید دانست که آنها دلسوز ما نیستند به خاطر همین برنامه شان این است که بین جوانان ما و معرفت دینی، و یاد امام زمان علیه السلام جدایی بیفکنند و این هشدار تربیتی، است برای پدر و مادرها که از سن کم، بچه ها را با محبّت امام عصرعلیه السلام تربیت کنند و نور دیدگانشان را با این کار بیمه نمایند.

۵ – آرامش قلب در سایه یاد حضرت

وقتی از آیت اللّه بهجت قدس سره در مورد جزیره خضرا سؤال می کنند که جزیره خضرا کجاست که بعضی می گویند امام زمان علیه السلام در آنجا

زندگی می کنند؟ ایشان جواب می دهند جزیره خضرا آن قلبی است که امام زمان علیه السلام در آنجا تاب بیاورند و بمانند؟

جای اصلی امام زمان علیه السلام در قلب ماست؛ همان طور که جای خدا در قلبمان است:

«القلب حرم اللَّه فلا تسکن فی حرم اللَّه غیر اللَّه؛(۱) قلب خانه خداست، غیر خدا را در آنجا جای ندهید».

و چون ولی عصرعلیه السلام غیر خدا نیست و به خاطر صفات خدایی که دارند، آینه تمام نمای صفات خدای متعال هستند و به اصطلاح وجه اللَّه می باشند:

«أین وجه اللَّه الّتی الیه یتوجه الاولیاء؛(۲) کجاست وجه خدا که اولیای الهی به او توجّه می کنند».

صورتی از تمام صفات خدا هستند؛ لذا خدا را در این صورت می توان دید، پس جای ایشان هم در قلبمان می باشد.

امّا اگر قلب را به اغیار و بیگانگان دادیم، چون آنها محدود هستند و ظلمانی، هرگز نمی توانند آن اطمینان و آرامش را برای ما حاصل کنند؛ چرا که خود آنها در به دست آوردن نیازهایشان، محتاج کس دیگری هستند.

ظلمت و تاریکی همیشه ترس و اضطراب و سردرگمی می آورد و قلبی می تواند آرامش داشته باشد و از سردرگمی بیرون بیاید که یاد و نام وجود اقدس امام عصرعلیه السلام در قلبش مَسکن کرده باشد.

۱- ۳۹. بحار الانوار، ج ۶۷، ص ۲۶.

۲- ۴۰. مفاتیح الجنان، دعای ندبه.

کسانی که اتصال خویش را با این وجود نورانی، تقویت کرده اند؛ به دریای عظیمِ نور الهی رسیده اند و همه خواسته هایشان در پرتو توسل و یاد حضرت مهدی علیه السلام محقق گشته است. و کوچک ترین هدیه این یاد نورانی، آرامشی است که از طرف محبوب جان ها، به آنها داده شده است.

آن دل که بیاد تو نباشد، دل نیست

قلبی که به عشقت نتپد؛ جز گِل نیست

آن کس که ندارد بسر کوی تو راه

از زندگی بی ثمرش، حاصل نیست(۱)

۱- ۴۱. دیوان امام، ص ۱۹۹.

آثار منفی غفلت از یاد امام عصر علیه السلام

توضیح

یـاد خـدا و اولیای الهی، به کارهای انسان نظام می بخشـد و امنیت خاطر و آرامش را به همراه دارد؛ امّا غفلت اثرات نامطلوبی در زندگی، بجای می گذارد که جبرانش نیز به سختی صورت می گیرد.

۱- زندگی پر مشقت و سخت

در قرآن کریم خداوند متعال به این نکته اشاره می کند که دوری از یاد من، زندگی سخت را در پی دارد.

«وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِی فَإِنَّ لَهُ مَعِیشَةً ضَنكاً»؛(۱) «هر کس از یاد من دوری کند زندگی تنگ خواهد داشت».

و اهل بیت علیهم السـلام که مفسـران حقیقی آیات قرآن کریم هسـتند به ما یاد داده انـد که «انّ ذکرنا من ذکر اللّه»؛(۲) همانا ذکر ما اهل بیت علیهم السـلام ذکر خداست؛ بنابراین دوری از یاد اهل بیت علیهم السلام به خصوص در زمان ما، دوری از یاد امام زمان علیه السـلام که تمام آرزوهای اهل بیت علیهم السـلام در ایشان جمع شده است، زندگی تنگ برای انسان به ارمغان می آورد.

۱- ۴۲. سوره طه، آیه ۱۲۴.

۲- ۴۳. بحار الانوار، ج ۷۲، ص ۴۶۸ .

در تفسیر نمونه زندگی تنگ را این گونه فرموده اند:

«گاه می شود درهای زندگی به روی انسان به کلی بسته می شود و دست به هر کاری می زند با درهای بسته روبه رو می گردد، و گاهی به عکس به هرجا روی می آورد، خود را در برابر درهای گشوده می بیند، مقدمات هر کار فراهم است و بن بست و گرهی در برابر او نیست. از این حال تعبیر به وسعت زندگی و از اوّلی به ضیق یا تنگی معیشت تعبیر می شود.

اصولاً ـ تنگی زندگی بیشتر به خاطر کمبودهای معنوی و نبودن غنای روحی است.(1) و کسی که دل به قافله سالار معنویت، حضرت مهدی علیه السلام سپرده باشد و در لحظه به لحظه زندگی، یاد شیرینش را به خاطر سپرده باشد، هرگز دچار معیشت و زندگی تنگ نخواهد شد. دل سپردن به کسی که خداوند، علم و قدرتش را به او سپرده و واسطه فیض و مجرای اراده الهی است.

در روایات هم اشاره ای به این مطلب شده است که مراد از ذکر در آیه، ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام است.(2) چون ائمه علیهم السلام همه آنها نور واحد هستند، هیچ فرقی بین اعراض از امیرالمؤمنین یا اعراض از امام عصرعلیه السلام وجود ندارد.

ص:۳۴

۱- ۴۴. تفسیر نمونه، مکارم شیرازی، ج ۱۳، ص ۳۲۷.

۲- ۴۵. همان، ص ۳۲۹.

۲- افراط در زندگی

«به گواهی قرآن، آن کس که دل و زبانش از یاد یار، غافل و عهد فطری خود را با یارش فراموش کرده است، هرگز نمی تواند انسان معتدلی باشد؛ چنین کسی را محبوب های محدود شیطانی و خواهش های نفسانی به خود مشغول می سازند».(۱)

«وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنا قَلْبَهُ عَن ذِكْرِنا وَاتَّبَعَ هَوَيهُ وَكانَ أَمْرُهُ فُرُطاً»؛(۲) «(ای حبیب ما!) از کسانی که دلشان را از یاد خود غافل کردیم، اطاعت نکن. همانها که پیروی هوای نفس کردند و کارهایشان افراطی است».

نتیجه غفلت از یاد خدا و ولی خدا، تبعیت از هوای نفس است و کسی که تابع هوای نفس باشد، محدودیتی برای خویش قائل نیست و لذا سر از زیاده روی و افراط در می آورد.

امّا آنهایی که با یاد حضرت ولی عصرعلیه السلام هرآن به نظارت ایشان از اعمال خود واقفند، هرگز به عمد دست از پا، خطا نمی کنند و در زندگی اعتدال را شیوه خود قرار می دهند که ثمره اش رشد و تکامل در همه جنبه های زندگی است.

۳- حسرت

یکی دیگر از آثار منفی غفلت از یاد جان جانان مهدی صاحب زمان علیه السلام، حسرت است که انسان برای آن لحظاتی که به غفلت

ص:۳۵

۱- ۴۶. سید حسین حسینی، مهر محبوب، ص ۲۲۰.

۲- ۴۷. سوره کهف، آیه ۲۸.

گذرانده و هیچ استفاده ای از آن لحظات نکرده است، دچار پشیمانی و پریشانی می شود.

رسول گرامی اسلام صلی الله علیه وآله در روایتی شریف فرمودند:

«ما من ساعه تمرّ بابن آدم لم یذکر اللَّه فیها الّا حسر علیها یوم القیامه؛(۱) هر لحظه ای که بر فرزند آدم بگذرد و در آن به یاد خدا نباشد، در روز رستاخیز برای آن لحظه افسوس خواهد خورد».

و یاد عین اللَّه، اُذن اللَّه، نور اللَّه و ... که همگی القاب حضرت مهدی علیه السلام هستند، از یاد اللَّه جدا نیست. اتفاقاً در روایتی از وجود مبارک امام صادق علیه السلام آمده است که در مجلسی که خدا و ما (امامان) ذکر نشویم آن مجلس، موجب حسرت خواهد شد.

عن الصادق علیه السلام قال: «ما اجتمع قوم فی مجلس لم یذکروا اللَّه و لم یذکرونا الّا کان ذلک المجلس حسره علیهم یوم القیامه.(۲)

لحظاتی را که می شود با یاد امامی که «یهْدِی اللَّهُ لِنُورِهِ مَن یشَآءُ»(۳) به ایشان تأویل شده، کسب نور کرد و از ظلمت رها شد، اگر به غفلت و کسب تاریکی سپری شود، یقیناً موجب حسرت است.

۴- عذاب الهی

عدم یاد حضرت ولی عصرعلیه السلام، غفلتی عظیم به همراه دارد که این غفلت، هر آن منجر به گناه و معصیت دیگری خواهد شد.

ص:۳۶

۱- ۴۸. میزان الحکمه، ج ۴، ص ۱۸۴۰.

۲- ۴۹. بحارالانوار، ج ۷۲، ص ۴۶۹.

۳- ۵۰. سوره نور، آیه ۳۵.

از طرفی، اعمال بد شیعیان که ناشی از غفلت شده، حضرت بقیه اللَّه الاعظم - روحی فداه - را ناراحت می کند و باعث اذیت و آزار ایشان می شود؛ چرا که در بحث عرضه اعمال بر معصومین علیهم السلام آمده است که کارهای بد شیعیان، ائمه معصومین علیهم السلام را ناراحت می کند.

از طرفی هم قرآن کریم، اذیت کننده رسول اللَّه صلی الله علیه وآله را به عذاب الیم وعده می دهد که این عذاب، هم می تواند در دنیا باشد و هم در آخرت. و تمام شؤون پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله را حضرت مهدی علیه السلام دارا هستند؛ غیر از مقام نبوّت و لذا اگر آزار و اذیت رسول خداصلی الله علیه وآله عذاب در پی دارد، به یقین آزار و اذیت فرزند برومند رسول خداصلی الله علیه وآله، امام عصرعلیه السلام هم این عذاب را در پی خواهد داشت، پس بر ما واجب است تا با یاد ایشان، هم زندگی خویش را پر برکت کنیم و هم از اذیت ایشان بپرهیزیم.

ص:۳۷

اهمیت و سفارش یاد امام زمان علیه السلام

اشاره

که پیرامون آن در آیات و روایات و کلمات بزرگان بحث می کنیم.

۱- در آیات

برای اهمیت یاد امام زمان علیه السلام همین بس که خداوند متعال در کتاب خویش بیش از ۲۸۰ آیه(۱) در مورد عبد صالح خدا؛ امام عصرعلیه السلام آورده است که به تأویل یا تفسیر به وجود مبارك ایشان، اشاره دارند که در بحث راهکارهای یاد حضرت علیه السلام، تعدادی را به عنوان نمونه خواهیم آورد.

امّا سفارش یاد حضرت مهدی علیه السلام در قرآن کریم نیاز به مقدمه ای کوتاه دارد و آن اینکه خداوند متعال در آیات بسیاری یاد خویش را از بندگانش خواسته است. از طرفی هم روایات بسیاری در این زمینه داریم که یاد ائمه طاهرین علیهم السلام، یاد خداست و جدا از یاد خدا نیست؛ لذا نتیجه این می شود که خداوند همان طور که یاد خویش را از ما خواسته، ما را هم به یاد امامان معصوم علیهم السلام ترغیب کرده است.

۱- ۵۱. سعید ابومعاش در کتاب الامام المهدی فی القران و السنه، ۲۸۰ آیه و ۱۱۰۰ روایت ذیل آیات می آورد.

ذکر خدا واجب. است طبق آیه: «اذْکُرُوا اللَّهَ ذِکْراً کَثِیراً»

ذکر امام علیه السلام ذکر خداست. طبق روایت: «انا اذا ذکرنا ذکر اللّه»(۱)

پس ذکر امام علیه السلام واجب است.

پس دسته اوّل آیـاتی است که مستقیماً مـا را به ذکر خـدا دعوت می کنـد، که بـا یک واسـطه که ذکر امام علیه السـلام ذکر خداست؛ می توانیم آن آیات را دعوت به ذکر امام علیه السلام هم به حساب آوریم.

به عنوان نمونه:

«وَاذْکُرُوا اللَّهَ کَثِیراً لَعَلَّکُمْ تُفْلِحُونَ»(۲)

«یاأَیها الَّذِینَ آمَنُوا اذْکُرُوا اللَّهَ ذِکْراً کَثِیراً»(۳)

دسته دوم: آیاتی که ذکر نعمت را خواسته اند.

آیاتی در قرآن کریم آمـده است که از ما یادآوری نعمت ها را درخواست کرده انـد و هیـچ نعمتی، بالاتر از نعمت وجود امام علیه السـلام نیست؛ چرا که هر فیضـی از طریق ایشان به موجودات می رسـد و هر نعمتی از طریق ایشان، روزی می گردد و لذا آیاتی که ما را به یادآوری نعمت فرا می خواند در صدر نعمت ها، یادآوری ولی خدا را از ما طلب می کند.

در روایات هم اشاره به این نکته لطیف شده است که مراد از نعمت، ما اهل بیت علیهم السلام هستیم.

۱- ۵۲. بحار الانوار، ج ۷۱، ص ۲۵۹.

۲- ۵۳. سوره جمعه، آیه ۱۰.

۳- ۵۴. سوره احزاب، آیه ۴۱.

به عنوان نمونه:

«وَاذْکُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَیکُمْ إِذْ کُنتُمْ أَعْدَآءً فَأَلَّفَ بَینَ قُلُوبِکُمْ»؛(۱)

«به یاد آورید نعمت خدا را بر شما هنگامی که دشمن بودید، پس قلب هایتان را نسبت به یکدیگر تألیف کرد».

که در روایتی پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله خطاب به امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند:

«...بنا یؤلّف اللّه بین قلوبهم فی الدین بعد عداوه الفتنه...؛(۲) به واسطه ما خداوند بین قلوب الفت ایجاد کرد، در دین بعد از دشمنی فتنه».

آیه دیگری که ما را به ذکر نعمت خدا یادآور می شود، آیه شریفه:

«وَاذْکُرُوا نِعْمَهَ اللَّهِ عَلَیکُمْ وَمِیثاقَهُ الَّذِی وَاثَقَکُم بِهِ»؛(۳) «نعمت خدا و عهدی را که از شما درباره آن پیمان گرفته یاد کنید».

در این آیه دو چیز را باید یاد کرد: اوّل نعمت خدا و دوم میثاق خدا که درباره نعمت خدا، امام صادق علیه السلام فرمود: «نحن النعیم؛(۴) نعمت ما هستیم». وقتی که شخصی از امام صادق علیه السلام از آیه شریفه: «لَتُسْئَلُنَّ یوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِیمِ»(۵) «در آن روز از نعمت سؤال می شود» پرسید که نعمت مورد سؤال چیست؟ امام فرمودند: نعمت مورد سؤال، ما اهل بیت علیهم السلام هستیم.

و به دلالت روایات فراوان، میثاق خداوند هم وجود مقدّس

ص:۴۱

۱- ۵۵. سوره آل عمران، آیه ۱۰۳.

۲- ۵۶. سعید ابومعاش، المهدی فی القرآن و السنه، ص ۷۶.

۳- ۵۷. سوره مائده، آیه ۷.

۴- ۵۸. عبداللّه حسکانی، شواهد التنزیل لقواعد التفصیل، ج ۲، ص ۴۷۷.

۵- ۵۹. سوره تکاثر، آیه ۸.

چهارده معصوم علیهم السلام هستند؛ به خاطر همین در زیارت آل یس با همین تعبیر به امام عصرعلیه السلام سلام می دهیم:

«السلام علیک یا میثاق اللَّهِ الّذی اخذه و وکّده».(۱)

۲- در روایات

آنچه که به فراوانی در روایات یافت می شود، مسأله امام غایب علیه السلام است که خود این سیره عملی معصومین علیهم السلام را هم اثبات می کند. ضمن اینکه در بعضی از روایات ما را مستقیم به یاد و ذکر ایشان ترغیب کرده اند.

در روایتی محمّد بن زیاد از امام کاظم علیه السلام می پرسد:

«آیا در میان امامان شیعه کسی هم غایب می شود؟»

امام فرمودند: «نعم یغیبَ عن ابصار الناس شخصه و لا یغیب عن قلوب المؤمنین ذکره و هو الثانی عشر منا...؛(۲) بله [آن امام شخصش از چشمان مردم غایب می شود، ولی یادش از قلوب مؤمنین غایب نمی شود و او دوازدهمین امام از ماست».

در این روایت یاد امام عصرعلیه السلام مونس دل های مؤمنین شمرده شده است؛ یعنی باید این گونه باشید وگرنه ایمان شما ناقص است.

در روایت دیگری امام صادق علیه السلام امر می کنند که شب و روز

۱- ۶۰. زیارت آل یس، مفاتیح الجنان.

۲- ۶۱. سعید ابومعاش، الامام المهدی فی القرآن و السنه، ص ۲۵۵.

منتظر امام زمان علیه السلام باشید: «فتوَقّعوا الفرج صباحاً و مساءاً»(۱)

مگر می شود شب و روز منتظِر بود ولی به یاد منتظَر نبود؛ لذا این روایت هم از ما، یاد همراه انتظار را درخواست کرده است.

در دعایی که شیخ صدوق رحمه الله نقل فرموده اند از امام رضاعلیه السلام آمده است که «لا تنسنا ذکره و انتظاره...» که از خداوند عاجزانه درخواست می کنیم که یاد او را و انتظارش را از خاطر ما نَبرد، و همچنین وقتی دعبل شاعر، شعری می خواند و یادی از امام زمان علیه السلام می کند، امام رضاعلیه السلام او را تشویق می کنند که روح القدس این ابیات را بر زبان تو جاری ساخته این احترام و تشویق ائمه علیهم السلام، حاکی از تلاش ایشان برای زنده نگه داشتن یاد خاتم الاوصیاء در دل ها می باشد.

آنچه مهم است سیره عملی خود معصومین علیهم السلام است که طبق گفته قرآن کریم، پیامبر گرامی و اهل بیتشان به عنوان الگوی حسنه برای ما قرار داده شده اند.

«لَقَدْ کانَ لَکُمْ فِی رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَهٌ حَسَنَهٌ»؛(۲) «رسول خدا برای شما الگوی نیکویی است».

رسول گرامی اسلام صلی الله علیه وآله بارها به وجود مقدّس حضرت مهدی علیه السلام اشاره و از ایشان یاد کردند و همچنین حضرت زهراعلیها السلام ایشان را یاد کردند و امامان علیهم السلام با کمترین مناسبت از امام عصرعلیه السلام یاد می کردند. آنها بر این مسأله واقف بودند که احیای عدل و عبودیت تام برای

۱- ۶۲. شیخ صدوق، کمال الدین، ص ۱۰، ج ۲.

۲- ۶۳. سوره احزاب، آیه ۲۱.

بشریت که تمام اولیای الهی به دنبال آن بودند، به دست فرزندشان حجه بن الحسن العسکری علیه السلام، محقق خواهد شد.

اینک به عنوان نمونه، روایاتی را می آوریم که تمام معصومین از امام عصرعلیه السلام یاد کرده اند تا این سیره عملی، ملموس تر شود و ما را به یاد آن یگانه دهر موفق سازد.

۱- جابر بن عبداللَّه انصاری روایت می کند که رسول خداصلی الله علیه وآله فرمود: مهدی از اولاد من است، نامش نام من و کنیه اش کنیه من می باشد. صورت و سیرتش از همه کس به من شبیه تر است. غیبتی کند که مردم دچار حیرت گردند و بسیاری از فرقه ها گمراه شوند.(۱)

۲- امیرالمؤمنین علیه السلام خطاب به مردی که از مهدی علیه السلام پرسیده بود فرمودند: ... پناه دادن وی به مردم بی پناه از شما بهتر، علمش از شما افزون تر و جهدش در صله ارحام از همه بیشتر است. خداوند با بیعت کردن مردم با وی، آنها را از اندوه بیرون آورد و مسلمانان را از پراکندگی نجات دهد، اگر بتوانی با او ملاقات کنی به سوی او بشتاب و هرگاه به او رسیدی از او روی متاب، آنگاه آهی کشیده و به سینه مبارک خود اشاره نمود که چقدر مشتاق دیدار اوست.(۲)

۳- جابر بن عبداللَّه انصاری از لوحی که در محضر بانوی دو عالم؛ فاطمه زهراعلیها السلام دیده است، برای امام باقرعلیه السلام تعریف می کند که در آن لوح که خداوند به پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله و ایشان آن لوح را به حضرت

۱- ۶۴. حبیب اللَّه طاهری، سیمای آفتاب، ص ۳۷.

۲- ۶۵. مهدی موعود، ص ۳۴۱.

زهراعلیها السلام اهدا کرده بودند؛ در مورد ائمه معصومین علیهم السلام مطالبی بود تا به امام عصرعلیه السلام می رسد که [او] رحمت است، برای جهانیان. کمال موسی، شوکت عیسی و شکیبایی ایوب با اوست.(۱)

۴- امام حسن مجتبی علیه السلام فرمودند:

او فرزند نهمین برادرم، حسین پسر فاطمه بانوی بانوان است. خداوند در طول غیبت، عمر او را طولانی گرداند. آنگاه با قدرت کامله خود به صورت جوانی که کمتر از چهل سال داشته باشد ظاهر می سازد تا همه بدانند که خداوند بر همه چیز توانا است.(۲)

۵- امام حسین علیه السلام فرمودند:

در نهمین فرزند من سنتی از یوسف علیه السلام و سنتی از موسی بن عمران است، امّا قائم ما اهل بیت علیهم السلام است و خدای تعالی امر او را در یک شب اصلاح فرماید.(۳)

۶- ابوخالد کابلی در پرسشی از امام سجادعلیه السلام سخنان گوهرباری از آن امام همام می شنود... تا سخن به امام مهدی علیه السلام می رسد:

ای اباخالد! مردم زمان غیبت آن امام که معتقد به امامت و منتظر ظهور او هستند از مردم هر زمانی برترند؛ زیرا خدای تعالی عقل و فهم و معرفتی به آنها عطا فرموده است که غیبت نزد آنان به منزله مشاهده است... .(۴)

۷- امام باقرعلیه السلام صاحب العصر - عجل اللّٰه تعالی فرجه الشریف -

---

۱- ۶۶. شیخ صدوق، کمال الدین، ج ۱.

۲- ۶۷. حبیب اللّٰه طاهری، سیمای آفتاب، ص ۳۹.

۳- ۶۸. شیخ صدوق، کمال الدین، ج ۱، ص ۵۸۳.

۴- ۶۹. همان، ص ۵۸۸، ج ۱.

را یاد می کننـد و می فرماینـد ای جابر! زمانی بر مردم آیـد که امامشان غیبت کنـد و خوشا بر کسانی که در آن زمان بر امر ما ثابت بمانند... .

جـابر گویـد گفتم: یـابن رسـول اللّه! برترین عملی که در آن زمـان مؤمن انجـام می دهـد چیست؟ فرمود: حفـظ زبـان و خـانه نشینی.(۱)

۸- امام صادق علیه السلام فرمودند:

هر که منتظر این امر باشـد و بمیرد؛ مانند کسـی است که با قائم علیه السـلام در خیمه اش باشد، نه؛ بلکه مانند کسـی است که پیشاروی رسول خداصلی الله علیه وآله شمشیر زده باشد.(۲)

۹- داود بن کثیر رقّی گوید: از امام کاظم علیه السلام پرسیدم صاحب الأمر کیست؟

فرمود: او مطرود و یگانه و غریب و غایب از خاندان خود و خونخواه پدرش می باشد.(۳)

۱۰- دعبل خزاعی گوید: بر مولای خود امام رضاعلیه السلام قصیده خود را خواندم و چون به این ابیات رسیدم:

خروج امام لا محاله خارج

یقوم علی اسم اللّه و البرکات

یمیز فینا کل حقّ و باطل

و یجزی علی النعماء و النقمات

«ظهور امامی که ناچار می بایست بیایـد، حتمی است. او به نام خـدا و برکات او قیام می کنـد تا در میان ما هر حقی را از باطل تمیز دهد و پاداش هر نعمت و کیفر هر نقمتی را عطا نماید».

۱- ۷۰. همان، ج ۱، ص ۶۰۳.
۲- ۷۱. همان، ج ۲، ص ۱۱.
۳- ۷۲. همان، ج ۲، ص ۴۳.

امام رضاعلیه السلام به سختی گریستند، سپس سر خود را بلند کرده و به من فرمودند:

ای خزاعی! روح القدس این دو بیت را بر زبان تو جاری کرده است. آیا می دانی این امام کیست؟ و کی قیام خواهد کرد؟

گفتم: نه، ای مولای من! فقط شنیده ام که امامی از شما خروج می کند و زمین را از فساد پاک می سازد و ...

امام علیه السلام فرمود: ای دعبل! امام پس از من فرزندم محمّد است و پس از او فرزندش علی و پس از او فرزندش حسن و پس از او فرزندش حجت قائم که در دوران غیبتش منتظر او باشند... .(۱)

امام جوادعلیه السلام خطاب به عبدالعظیم حسنی فرمود:

... او کسی است که هر دشواری برایش هموار گردد و از اصحابش سیصد و سیزده تن به تعداد اصحاب بدر از دورترین نقاط زمین به گرد او فراهم آیند.(۲)

امام هادی علیه السلام هم امام عصرعلیه السلام را یاد کردند و در حدیثی در مورد کلام نبوی که فرمود: «لا تعادوا الایام فتعادیکم؛ با ایام دشمنی نکنید که با شما دشمنی خواهد شد» فرمودند: آری، مقصود از ایام ما هستیم و به واسطه ماست که آسمان و زمین برپاست، شنبه نام رسول خداست... جمعه نام فرزند فرزندم حضرت مهدی علیه السلام که حقّ خواهان به گرد او آیند.(۳)

امام عسکری علیه السلام خطاب به احمد بن اسحاق فرمودند:

۱- ۷۳. همان، ج ۲، ص ۶۲.
۲- ۷۴. همان، ج ۲، ص ۷۲.
۳- ۷۵. همان، ج ۲، ص ۷۱.

... او غیبتی طولانی خواهد داشت که هیچ کس در آن نجات نمی یابد، مگر کسی که خدای تعالی او را در اعتقاد به امامت ثابت بدارد و در دعا به تعجیل فرج، موفق سازد.(۱)

این روایات که اهل بیت علیهم السلام عملاً یاد حضرت صاحب الزمان علیه السلام به عنوان سیره عملی، آموزش داده اند و استمرارش را از شیعیان خواسته اند، بیشتر از آن است که در این چند صفحه بگنجد.تنها روایاتی که در مورد تفسیر و تأویل آیات پیرامون حضرت مهدی علیه السلام است؛ حدود ۱۱۰۰ روایت است لذا اگر خود را پیرو ائمه معصومین علیهم السلام می دانیم، باید که یاد آن یگانه دهر را، آن غریب در غربت را، در دل زنده نگه داریم و مروّج نام و یادش باشیم. اگر می خواهیم در زمره خوبان درگاه الهی قرار گیریم، باید به ولی مطلق خدا، توجّه کنیم؛ چرا که اولیاء الهی به وجه اللّٰه و مظهر صفات خدا، توجّه می کنند:

«این وجه اللّٰه الّتی یتوجّه الیه الاولیاء؛(۲) کجاست وجه خدا که اولیاء به او توجّه می کنند».

و این سیره اهل بیت علیهم السلام باعث شد که علمای راستین هم در یاد و توجّه به محضر حضرت بقیه اللّٰه الاعظم علیه السلام سنگ تمام بگذارند و یکی از مهم ترین توصیه های اخلاقیشان، به یاد مهدی بودن و برای فرجش دعا کردن بوده است.

ص:۴۸

۱- ۷۶. همان، ج ۲، ص ۸۱.

۲- ۷۷. دعای ندبه، مفاتیح الجنان.

۳- در کلام علما

آیت اللَّه العظمی بهجت قدس سره که به فرموده آیت اللَّه بهاء الدینی، از نظر معنویت، ثروتمندترین مرد عالم است فرمودند:

لازم نیست که انسان در پی این باشد که به خدمت حضرت ولی عصر - عجل اللَّه تعالی فرجه الشریف - تشرف حاصل کند، بلکه شاید خواندن دو رکعت نماز سپس توسل به ائمه - علیهم السلام - بهتر از تشرف باشد.(۱)

واضح است که خواندن دو رکعت نماز هدیه محضر امام عصرعلیه السلام مصداق اَتَمّ یاد حضرت است که این عالم وارسته سفارش به این امر مهم کرده اند.

در جای دیگر گله می کنند از اینکه فکر حوائج شخصی هستیم و فکر آن حضرت نیستیم.

«مطلب همین طور است و هر کدام در فکر حوائج شخصی خود هستیم و به فکر آن حضرت که نفعش به همه بر می گردد و از اهم ضروریات است، نیستیم».(۲)

در کلام ایشان، به فکر حضرت بودن از اهم ضروریات شمرده شده و گله از اینکه ما این ضرورت را فراموش کرده ایم.

در کلام دیگری فرمودند:

«امام زمان - عجل اللَّه تعالی فرجه الشریف - عین اللَّه الناظره

ص:۴۹

۱- ۷۸. محمّد حسین رخشاد، در محضر آیه اللَّه بهجت، ص ۱۸۷.

۲- ۷۹. سید مهدی شمس الدین، بهارانه، ص ۱۱۱.

و اذنه السامعه و لسانه الناطق و یده الباسطه (چشم بینا، گوش شنوا، زبان گویا و دست گشاده خداوند) است و از اقوال، افعال، افکار و نیات ما اطّلاع دارد، مع ذلک گویا ما ائمه - علیهم السلام - و به خصوص امام زمان - عجل اللّه تعالی فرجه الشریف - را حاضر و ناظر نمی دانیم، بلکه گویی مانند عامه (اهل سنّت) اصلاً زنده نمی دانیم و به کلی از آن حضرت غافل هستیم».(1)

وقتی از این عارف بی بدیل، راه دیدار و زیارت حضرت بقیه اللّه الاعظم را درخواست می کنند ایشان راه هایی را سفارش می کنند که همگی به یاد و توجّه آن یگانه روزگار، اشعار دارد.

ایشان فرمودند:

«(برای زیارت حضرت غایب علیه السلام) زیاد صلوات و اهدا به وجود مقدّس آن حضرت بنمایید، مقرون با دعای تعجیل فرجش، زیاد به مسجد جمکران مشرف شوید با ادای نمازهایش».(2)

همه این امور خود از راهکارهای یاد حضرت بقیه اللّه الاعظم - روحی فداه - می باشد که ان شاء اللّه در بخش راهکارها توضیح آن خواهد آمد.

آیت اللّه مصباح که به گفته مقام معظم رهبری حفظه اللّه - «ایشان خلاء شخصیت هایی چون علّامه طباطبایی و شهید مطهری را پر کرده است» در مورد یاد حضرت صاحب الزمان علیه السلام فرمودند:

ص:50

1- 80. محمّد حسین رخشاد، در محضر آیت اللّه بهجت، ص 22.

2- 81. سید مهدی شمس الدین، بهارانه، ص 111.

«بایـد در همه حال، به اولیای خـدا، به ویژه وجود مقدّس ولی عصـر ارواحنا له الفداء توجّه داشـته باشـیم. توجّه ما به آن وجود مقدّس، به حال اضـطرار مختص نشود، بلکه هر صبح و شام به یاد او باشیم، هر شب به یاد او بخوابیم و هر صبح به یاد او بیدار شویم. در طول شبانه روز هرچه بیشتر به او توجّه کنیم به مرکز نور و علم و رحمت نزدیک تر شده ایم.(۱)

آیت اللّه ناصـری دولت آبادی - حفظه اللّه تعالی - که به حقّ یکی از مروجان عملی زهـد و تـدین هسـتند، سـفارش بسـیار به عـدم غفلت از امـام عصـرعلیه السـلام داشـته و دارنـد. نگارنـده به کرّات در جلسات اخلاق ایشان، مخصوصاً برای طلاب، این جمله را بسیار از ایشان شنیده ام که: «یابن الحسن را فراموش نکنید» که منشأ برکات کثیری خواهد شد.

و خود ایشان بالحق در زمره کسانی هسـتند که از یاد پر خیر و برکت صاحب الزمان علیه السـلام غافل نمی شونـد و همیشه در اوّل کلامشان در سـخنرانی ها، دعای سـلامتی حضـرت را با چشـمی پر اشک، زمزمه می کنند که باید درسی باشد برای همه، مخصوصـاً مبلغـان محترم که هر کاری را با یاد حضـرت شـروع کنیم مخصوصاً منبر و سـخنرانی را، که این شـیوه بزرگان دین بوده و می باشد.

۱- ۸۲. محمّد تقی مصباح، آفتاب ولایت.

موانع ذکر و یاد امام عصرعلیه السلام

اشاره

دلبستگی به قطب عالم امکان حضرت مهدی علیه السلام، یاد و خاطر ایشان را برای انسان زنده نگه می دارد و لحظات زندگی را شیرین تر و با جذبه های بیشتری نمایان می کند. امّا اگر دل انسان، وابسته به دنیا باشد، یاد و خاطره دنیا، برایش مهم و شیرین می شود و هرچند این شیرینی کاذب و موقتی است ولی به هر حال آن قدر قدرت دارد که یاد دلبر دلها را از انسان سلب کند و او را در وادی خطرناک غفلت بیندازد.

حال از مظاهر دنیا، آنچه بیشتر مورد توجّه است و غفلت را به ارمغان می آورد و یاد یار را از ما به غارت می برد بررسی می کنیم.

۱- مال و اولاد

از جمله موانع محکم برای ذکر محبوب حقیقی، علاقه بسیار به مال و اولاد است. عاشق مال، دائماً در فکر ازدیاد اموال و حفظ آن زخارف دنیوی است و زبانش به زوایای مختلف اموال دنیا می چرخد و با هر کس گفتگو از محبوب جانش، طلا و نقره و تجارت و کساد بازار و غیره به میان می آورد.

ص:۵۳

لـذا خداونـد هشـدار می دهـد که «یا أَیها الَّذِینَ آمَنُوا لَا تُلْهِکَمْ أَمْوَالُکَمْ وَلَآ أَوْلادُکُمْ عَن ذِکْرِ اللَّهِ وَمَن یفْعَلْ ذَلِکَ فَأولَئِکَ هُمُ الْخاسِرُونَ»؛(۱) «ای مؤمنـان! مبـادا دارایی هـا و فرزنـدانتان شـما را از ذکر خـدا بـاز دارد که هر کس چنین کنـد از زیانکـاران است».

تعبیر خاسـر به زیانکاری گفته می شود که تمام دارایی اش را از دست داده است و کسی که دل به مال و اولادش ببندد و خدا را و ولی خدا در نظر نگیرد، هیچ چیز ندارد و به معنای واقعی، ضرر کرده است.

کسـی که به خاطر دلبسـتگی به مال و آینـده فرزندان، سـهم امام زمان علیه السـلام را در اموالش نادیده می گیرد هرگز لیاقت توفیق یاد حضرت را نخواهد داشت و دچار بزرگ ترین خسران خواهد شد.

خداونـد کریم در آیه ۲۴ سوره توبه این هشـدار را داده است که اگر فرزنـد و اموالت را از خـدا و نماینـده اش (رسول و امـام علیهم السلام) بیشتر دوست بداری باید منتظر امر من باشی که این امر چه بلای بزرگی است که خدای متعال این چنین برحذر می دارد که مبـادا مـال و اولاد، تو را از سـعادت جاودانی غافل کننـد و دچار حسـرت روز قیامت بنماینـد که تنها خواهشت از خـدا این باشـد که اجازه برگشت به دنیا به تو بدهنـد تا فقط حقّ امام را ادا کنی و برگردی، پس شایسـته است که انسان، عقل خویش را به کار اندازد و به تدین، فرزند رسول خدا را

ص:۵۴

۱- ۸۳. سوره منافقون، آیه ۹.

بر فرزند خویش مقدم بدارد تا با ایمانی کامل، به لقاء اللّه پیوند بخورد.

البته انسان مؤمن، اولاد خویش را بسیار دوست داشته و به فکر آینده اش می باشد ولی آنها را برای خدا و دین خدا می خواهد و تربیت می کند و اینکه ما مال و اولاد را برای خدا و ولی اش بخواهیم باید در عمل ما، نشانه ای ایجاد کند و آن اینکه، انسان حقّ خدا و امام را از اموالش بیرون کند تا هم برکت و بیمه مالش باشد و هم لقمه حرامی نشود که نسل و ذریه اش را به دشمن دین و اهل بیت علیهم السلام بدل نماید.

۲- گناه

از موانع و اصلی یاد حضرت، گناه و دنیا زدگی است.

قبلاً گفتیم همان طور که جای خدا در قلب مؤمن است، یاد و ذکر امام زمان علیه السلام هم مأوی و منزلش قلب است، حال اگر این قلب از کثرت گناه مکدر و ظلمانی شده باشد، هرگز آن نور محض در این قلب، قدمی نمی گذارد و یادی اهدا نمی نماید.

در روایتی شریف از امام صادق علیه السلام آمده است که «هرگاه آدمی گناهی کند نقطه سیاهی در دلش پدید آید. اگر توبه کرد آن نقطه پاک می شود و اگر باز هم گناه کرد آن نقطه بزرگ تر می شود تا جایی که همه دلش را فرا می گیرد و زان پس هرگز روی رستگاری را نمی بیند».(۱)

ص:۵۵

۱- ۸۴. محمدی ری شهری، میزان الحکمه، ج ۴، ص ۱۸۹۹.

قلب سیاه و آلوده، جایگاه شیطان است که عاشق سیاهی و پلیدی است لذا دائماً در فکرهای شیطانی غوطه ور است اگر خواهان یاد و ذکر امام عصرعلیه السلام هستیم باید منزل ایشان را از ظلمت و سیاهی گناه، پاکسازی کنیم تا نور ایشان به دیوارهای قلبمان بتابد و فضای وجودمان را از یادش منور سازد.

گناه، انسان را از روزی محروم می کند و روزی ای بالاتر از یاد امام زمان علیه السلام نیست.

امام باقرعلیه السلام فرمودند:

«همانا بنده گناه می کند و به سبب آن روزی از او گرفته می شود».(۱)

اگر به آثار و برکات یاد حضرت توجّه کنیم درمی یابیم که یاد ایشان از بزرگ ترین روزی هاست که خداوند نصیب دل های آماده کرده است که به تبع آن یاد، روزی های دیگر نیز به آن شخص روی می آورند و برکت، سراسر وجود، مال، عمر و خانواده اش را فرا می گیرد ولی گناه انسان را از این نعمت بزرگ محروم می سازد.

۳- گناه چشم

در میان گناهان بزرگ، گناه چشم به صورت خاصی، از یاد محبوب جلوگیری می کند.

۱- ۸۵. همان، ص ۱۹۰۱.

امیرالمؤمنین علی علیه السلام در روایتی فرمود:

«لیس فی الجوارح اقلّ شکراً من العین، فلا تعطوها سُؤلها فتشغلکم عن ذکر اللّه؛(۱) در میان اعضای بدن ناسپاس تر از چشم وجود ندارد، پس خواسته های آن را برآورده مسازید که شما را از یاد خدا باز می دارد».

قلب، حوضی را می ماند که اگر آب زلال و پاک داشته باشد، در آرامش بسر می برد، امّا اگر آب های آلوده در این حوض، روان شوند، این قلب روی پاکی و آرامش را نمی بیند، چشم یکی از مهم ترین ورودی های قلب است، که اگر این ورودی اصلاح شود، حالِ قلب نیز اصلاح شده و آماده پذیرایی از جان جانان می شود.

چشمی که به هر سو نگاه بیندازد، قلب را آشفته و مضطرب و دل را به خواهش های نفسانی متمایل می سازد. و جایی که نفس، حکم فرما شود، یار قدم رنجه نمی فرماید.

امّا اگر چشم، هرزگی را شعار خود قرار داد و به هر کس و ناکسی نگاه انداخت، قلب را از چهره های فریبنده، پر می کند که هر کدام به سهم خویش، گوشه ای از دل را - اگرچه موقت - از آن خویش می سازد و این دل صد پاره دیگر شایستگی آن را ندارد که لحظه ای به محبوب و دلبر واقعی بیاندیشد، امام زمان علیه السلام غیور است و به جایی که غیر منزل کرده، منزل نمی کنند. امام عصرعلیه السلام در دل می آید و جایی که نامحرمان در آن منزل کرده اند، گل است نه دل.

ص:۵۷

۱- ۸۶. همان، ص ۱۸۶۲.

چشم ناپاک، قلب را ویرانه می کند و شهوت را شعله ور. و هیچ چیزی مثل شهوت، انسان را از یاد دوست باز نمی دارد.

«لیس فی المعاصی اشدّ من اتباع الشهوه، فلا تطیعوها فتشغلکم عن اللّه؛(۱) امام علی علیه السلام فرمودند: در میان گناهان (گناهی) سخت تر از پیروی شهوت نیست، پس آن را فرمان نبرید که شما را از خدا غافل می سازد».

عامل اصلی شعله ور شدن شهوت، چشم است. انسان وقتی نگاه می کند، چون قدرت کنترل نگاه را نداشته، کنترل قلب را هم ندارد؛ لذا به هنگام نگاه، دل هم می بندد و اگر دستش از آن خواسته کوتاه باشد، فقط حسرت می خورد.

نگاهی که شهوت آلود باشد دل را پر از دنیا می سازد. «زخارف دنیا ارزش آن را ندارد که مؤمن بدان دل ببندد، ارزش قلب مؤمن بسیار والاتر از این است که جایگاه پول، اتومبیل و خانه دیگر مظاهر دنیوی قرار گیرد، آنجا که جایگاه پول شده، بانک است نه دل من، آنجا که جایگاه اتومبیل شده، گاراژ است نه قلب مؤمن، قلب مؤمن عرش خداوند رحمان است».(۲)

اگر می خواهیم قلبمان جایگاه بزک کرده های خیابانی که دل امام زمان علیه السلام را خون کرده اند نباشد، باید نگاهمان را به کلی از آنها بپوشانیم، حتی همان نگاه اوّل هم نباید به آنها بیفتد که اثر وضعی را روی قلبمان خواهد گذاشت امّا نگاه های دیگر که مباح هستند هم

۱- ۸۷. همان، ص ۱۸۶۲.

۲- ۸۸. محمّد تقی مصباح یزدی، آفتاب ولایت، ص ۱۰۹.

باید کنترل شوند مثل نگاه به مغازه ها و ماشین ها و ... که حرمت شرعی ندارند امّا از نظر اخلاقی، آثار بدی بر قلب انسان وارد می کنند.

حضرت یحیی علیه السلام می فرماید:

«الموت احبّ الی من نظره لغیر واجب؛(۱) مردن نزد من خوش تر از نگاهی است که ضروری نباشد».

چرا که نگاه های لغو و بیهوده، قلب را از یاد خدا باز می دارد و قلبی که در آن یاد خدا نباشد، چراگاه شیطان است و تسلط شیطان بر قلب انسان، او را به مرگ روحی دچار می کند و مرگ روحی، صدها برابر از مرگ جسم، سخت تر است.

متأسفانه این آسیب اجتماعی بسیار نمایان شده که عروسک های خیمه شب بازی، در پیاده روها جولان می دهند و هزاران نگاه به شهوت آلود مرگ روحی را برای خویش به ارمغان می آورند و از یاد آن حجت خدا - که روزی این آسیب بزرگ را اصلاح کند - غافل می شوند.

قرآن کریم نیز به این آسیب اجتماعی، اشاره کرده است و راهکار غض بصر را که موجب آرامش دل و دوری از غفلت است پیشنهاد فرموده است:

«قُلْ لِلْمُؤْمِنِینَ یغُضُّوا مِنْ أَبْصارِهِمْ... ذَلِکَ أَزْکَی لَهُمْ»؛(۲) «به مؤمنین بگو دیدگان خود را فرو نهند... که این برای آنان پاکیزه تر است».

۱- ۸۹. محمّدی ری شهری، میزان الحکمه، ج ۱۳، ص ۶۳۱۶.

۲- ۹۰. سوره نور، آیه ۳۰.

شرط تزکیه نفس، کنترل چشم است و تزکیه نفس برای خدایی شدن و تخلق به اخلاق الهی است و امام عصرعلیه السلام مظهر صفات و اخلاق الهی می باشد، لذا رسیدن به مقام رضایت ایشان هم، تزکیه می خواهد که مقدمه اش حفظ چشم است.

زنان نیز از این قاعده مستثنی نشده اند، آنها نیز باید در کنترل چشم کوشا باشند تا قلبشان را به صاحب اصلی بسپارند:

«وَقُلْ لِلْمُؤْمِناتِ یغْضُضْنَ مِنْ أَبْصارِهِنَّ»؛(۱) «به زن های مؤمن بگو که چشم خویش را فرو بندند».

ضمن اینکه به زن ها امر شده است که عوامل تحریک مردان را فراهم نکنید. و با حجاب خویش، و عدم آرایش در مجامع عمومی، مردها را از خود دور کنید، امر به کنترل چشم هم شده اند که نشان از اهمیت این مسأله دارد که عدم کنترل چشم، غفلت را به همراه خواهد آورد و قلب را به خرابه ای بی در و پیکر تبدیل می سازد.

موارد دیگری به عنوان موانع ذکر و یاد حضرت مهدی علیه السلام مطرح هستند که به خاطر اختصار از آنها صرف نظر می کنیم امّا آنچه بیان شد اهم مطلب بود. ان شاء اللّه.

۱- ۹۱. سوره نور، آیه ۳۱.

راهکارهای یاد حضرت مهدی علیه السلام

توضیح

کسب معرفت که این همه مورد تأکید پیشوایان دین قرار گرفته است با خواندن و شنیدن تنها، حاصل نمی شود بلکه راه معرفت و شناخت، تفکّر است. تفکّر است که دانسته ها را عمق می بخشد و حلاجی می کند و به باور قلبی نزدیک می سازد.

به خاطر همین است که وقتی آیات آخر سوره آل عمران نازل می شود، پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله می فرمایند:

«ویل لمن قرأها و لم یتفکر فیها؛(۱) وای بر کسی که این آیات را بخواند و تفکّر نکند».

چرا که خواندن تنها، معرفتی حاصل نمی شود و آنچه که مهم است کسب معرفت است که دل را زنده و دین را استوار نگه می دارد.

از طرفی هم تفکّر را بهترین علم خوانده اند.

«لا علم کالتفکر؛(۲) علمی مثل تفکّر نیست».

تفکّر علم حصولی را به علم حضوری و دانستن را به باور قلبی تبدیل می کند و روح بخش عبادت و افضل عبادات است.

ص:۶۱

۱- ۹۲. محمدی ری شهری، میزان الحکمه، ج ۱۰، ص ۴۷۰۸.

۲- ۹۳. نهج البلاغه، حکمت ۱۱۳.

قال الصادق علیه السلام: «افضل العباده ادمانُ التفکر فی اللّٰه و قدرته؛(۱) برترین عبادات، اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت اوست».

و امام علی علیه السلام فرمود:

«التفکر فی آلاء اللّٰه نعم العباده؛(۲) تفکّر در نعمت های خدا، عبادت خوبی است».

و ما در مباحث قبل اشاره کردیم که بالاترین نعمت، اهل بیت علیهم السلام هستند که امام صادق علیه السلام فرمود ما آن نعمتی هستیم که خداوند روز قیامت از آن نعمت سؤال می کند.

تفکّری کارآمد می تواند حضور خدا و ولی اش را برای ما نمایان تر کند و ما را در زمره مؤمنین قرار دهد که در صفاتشان فرموده اند:

«المؤمن دائم الذکر کثیر الفکر»(۳)

به کارگیری این تفکّر پیرامون وجود نازنین امام زمان علیه السلام، از بهترین عبادت هاست. و عامل اصلی سعادت و جلب خیرات و برکات در زندگی می باشد.

امّا موارد تفکّر که متعلق آن وجود بی نظیر باشد بسیار است که چند مورد را به عنوان نمونه ذکر می کنیم که خود این موارد، کاربرد معرفتی هم دارند یعنی علاوه بر راهکار یاد، باعث ازدیاد معرفت و ایمان به محضر قطب عالم امکان نیز خواهد شد.

۱- ۹۴. محمدی ری شهری، میزان الحکمه، ج ۱۰، ص ۴۷۱۰.

۲- ۹۵. همان.

۳- ۹۶. آمدی، غرر الحکم و درر الکلم، ج ۲/۸۴، ح ۱۹۳۳.

۱- شناخت و تفکّر

۱-۱- تفکّر پیرامون حقوق حضرت مهدی علیه السلام بر شیعیان

الف) حقّ وجود

خداونـد متعال به برکت وجود آن حضـرت و دیگر ائمه معصوم علیهم السـلام، لباس وجود بر قامت موجودات پوشانـده است. در زیارت جامعه کبیره که یک دوره امام شناسی است می خوانیم:

«بکم فتـح اللّه و بکم یختم؛(۱) [ای امامان بزرگ خداوند به سـبب شـما [عالم را]آغاز کرد و به سـبب شـما [آن را] پایان می دهد».

در روایتی شیرین از وجود مقدّس نبی مکرم اسلام صلی الله علیه وآله آمده است که فرمودند:

«اگر ما نبودیم خداوند آدم و حوا و بهشت و دوزخ و آسمان و زمین را نمی آفرید».(۲)

اگر اهل بیت علیهم السـلام نبودند خداوند آدم ابوالبشـر را خلق نمی کرد و اگر آدم علیه السلام نبود هیچ انسان دیگری هم پا به عرصه وجود نمی گـذاشت. امامـان علیهم السـلام علّت غـایی هـدف آفرینش هسـتند و آنچه هست به خاطر این بزرگواران آفریده شده است.

در حدیث کساء آمده است:

«انّی ما خلقت سـماء مبنیه و لا ارضاً مـدحیه و لا قمراً منیراً و لا شـمساً مضـیاً و لا فلکاً یدور و لا بحراً یجری و لا فلکاً یسـری الّا لاجلکم و محبتکم؛(۳) من خلق

ص:۶۳

۱- ۹۷. زیارت جامعه کبیره، مفاتیح الجنان.

۲- ۹۸. مکیال المکارم، ج ۱، ص ۵۷.

۳- ۹۹. حدیث کساء، مفاتیح الجنان.

نکردم آسمان بنا شده، و نه زمین کشیده شده، و نه ماه روشنی و نه خورشید تابنده ای و نه فلک دور زننده و نه دریای روان و نه کشتی سیر کننده جز برای شما و دوستی شما (اهل بیت علیهم السلام)».

این همه تأکید خداوند، برای این است که اندیشه ما به کار افتد و بدانیم که وجودمان صدقه سر این بزرگواران، شکل گرفته، پس هرچه داریم بایـد صـرف و وقف این خانـدان، به خصوص امام عصـر و زمان، حضـرت مهدی علیه السـلام شود که ایشان مدار و محور روزگار هستند.

در زیارت امام زمان علیه السلام در شب نیمه شعبان آمده است:

«نور اللّه الّذی لا یخبو... مدار الدهر و نوامیس العصر؛(۱) نور خداست که خاموش نمی شود... مدار روزگار و حافظ و نگهدار زمان است».

پس درباره اینکه وجود ما به خاطر وجود آن بزرگوار است اندیشه کنیم.

ب) حقّ بقاء

بایـد توجّه کنیم و انـدیشه را به جولان بینداریم که اگر امام زمان علیه السـلام نبودند ما یک ساعت هم زنده نمی ماندیم بلکه هیچ چیز در این دنیا باقی نمی ماند بقاء همه چیز بعد از وجودشان، منوط به حیات امام علیه السلام است.

روایات بسیاری در این زمینه از ائمه معصومین علیهم السلام نقل شده است که به عنوان نمونه دو مورد را نقل می کنیم.

۱- ۱۰۰. اعمال نیمه شعبان، مفاتیح الجنان.

از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمودند:

«لو بقیت الارض بغیر امام لساخت؛[(۱)] اگر زمین بدون امام بماند از هم می پاشد».

در دعای عدیله هم می خوانیم:

«الحجه الخلف القائم المنتظر المهدی المرجی الّذی ببقائه بقیت الدنیا؛[(۲)] حجّت خدا خلف قائم امام منتظر حضرت مهدی علیه السلام که مایه امید عالم است و دنیا به بقاء وجودش باقی است».

از امیرمؤمنان علیه السلام روایت شده است که فرمودند:

و بدانید که زمین از حجت الهی خالی نمی ماند ولیکن خداوند چشم باطن بندگانش را از شناختن امام کور می کند به خاطر ظلم و جور و اسراف آنها بر خودشان و اگر زمین یک ساعت از حجت الهی خالی بماند اهلش را فرو می برد.[(۳)]

پس در اینکه بقای ما در زمین به وجود امام عصرعلیه السلام می باشد اندیشه کنیم.

ج) حقّ نعمت و واسطه فیض

حقّ دیگری که امام انس و جان بر ما دارد و شایسته است که با تفکّر بر این حقّ، بیشتر از قبل، یاد حضرت را زینت بخش قلب هایمان کنیم، حقّ نعمت است.

۱- ۱۰۱. کافی، ج ۱ {۴ جلدی}، ص ۲۵۲.
۲- ۱۰۲. دعای عدیله، مفاتیح الجنان.
۳- ۱۰۳. مکیال المکارم، ج ۱، ص ۶۰ {نقل از غیبت نعمانی}.

در زیارت جامعه کبیره، ائمه معصومین علیهم السلام به عنوان «اولیاء النعم» معرفی شده اند.

در کتاب کافی روایتی آمده است که امام صادق علیه السلام فرمود:

«به برکت ما درخت ها بارور گردیده و میوه ها رسیده و نهرها جاری شده و باران از آسمان باریده و گیاه از زمین روییده و به عبادت ما خداوند عبادت شده است...».

در جامعه کبیره:

«بکم ینزل الغیث و بکم ینفس الهم و یکشف الضر؛(1) به واسطه شما باران می آید و همّ و غم برطرف می شود و سختی ها آسان می گردد».

امام سجادعلیه السلام به ابوحمزه ثمالی فرمود:

«ای ابوحمزه پیش از طلوع آفتاب نخواب که برایت خوش ندارم، به تحقیق که خداوند در آن وقت روزی های بندگان را تقسیم می کند و بر دست ما آنها را جاری می سازد».

اگر اندکی اندیشه را شکوفا کنیم در می یابیم که غرق نعمت های خدا هستیم و از شمارش آنها عاجز.

«وَإِن تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوها»؛(2) «و اگر نعمت های خدا را بشمارید، هرگز نمی توانید آن ها را احصا کنید».

و همه این نعمت ها به واسطه حضرت بقیه اللَّه الاعظم - روحی فداه - به ما رسیده است. خداوند فیاض علی الاطلاق است، یعنی آن

۱- ۱۰۴. جامعه کبیره، مفاتیح الجنان.

۲- ۱۰۵. سوره نحل، آیه ۱۸.

به آن فیض می رسانـد و اگر لحظه ای فیض وجودی خداونـد قطع شود همه چیز به هم می ریزد و هیـچ چیزی باقی نمی ماند، ما مخلوقات محـدود خداوند، قادر نیستیم از خداوند نامحدود، فیض را به طور مسـتقیم دریافت کنیم لذا خداوند موجودی که بیشترین ربط و ارتباط را با خالق دارد، واسـطه بین خلق و خالق که خودش باشـد کرده است، که فیض از طریق او به مخلوقات برسـد. نعمت های خداوند هم فیضـی از طرف اوست بنابراین باید تفکّر کرد: اوّلاً درباره نعمت های فراوانی که روزی ما شده و ثانیاً در واسطه نعمت ها که چه وجود و روح وسیعی است که ظرفیت دریافت فیض مستقیم را از خداوند فیاض دارد.

در زمان ما، امام حی و حاضـر، امام عصـرعلیه السـلام واسطه فیض هستند، حتی اگر ما در خانه ائمه دیگرعلیهم السلام برویم و از آن بزرگواران چیزی بخواهیم باز هم آن چیز از طریق امام زمان علیه السلام به ما می رسد.

به عنوان مثـال جوانی حـاجتی دارد، به امـام رضاعلیه السـلام متوسل می شود، امام علیه السـلام اگر صـلاح بداننـد، حاجت آن جـوان را برآورده نماینـد بـه امـام عصـرعلیه السـلام سـفارش می کننـد که حـاجت این جـوان را برآورده، و اگر مـا متوسـل به امامزادگـان شویم آنهـا از امام زمان علیه السـلام درخواست می کننـد که اگر ممکن است حاجت این کسـی که به ما متوسـل شده را مرحمت بفرمایید.

برای شـناخت نعمت ها، کتاب توحید مفضل را پیشـنهاد می کنیم که امام صادق علیه السلام نعمت ها را برای شناخت، یک به یک معرفی می کنند.

به عنوان نمونه می فرمایند:

«ای مفضل! چه کسی قلب را در میان سینه نهاده و با پرده محکمی آن را پوشانده و با دنده ها و گوشت و پوستی که بر آنهاست آن را از صدمه نگه می دارد».(۱)

باید توجّه کنیم که اطراف ما و در وجود ما، نعمت ها به وفور خودنمایی می کنند و هرکدام با زبان بی زبانی، ما را به یاد خالق نعمت ها و واسطه ای که نعمت ها را به ما رسانده، دعوت می کنند. حال اگر از این نعمت ها در راه عصیان خالق و اطاعت شیطان، که دشمن خداست استفاده کنیم چه حال و روزی خواهیم داشت؟!

اگر با این نعمت ها، دل امام عصر را - که واسطه نعمت هستند - به درد بیاوریم و ایشان را آزرده خاطر کنیم مطمئناً از اهداف غایی خلقت دور مانده و در ظلمت و سیاهی غوطه ور خواهیم شد.

پس اندکی به اطراف خویش به دقت بنگریم و تفکّر پیرامون ولی نعمت و واسطه فیض را تمرین کنیم.

هر وقت باران بارید به این فکر بیفتیم که این باران رحمت، به واسطه امامی است که خود به خاطر ظلم انسان ها در سختی و غیبت زندگی می کند.

د) حقّ پدری

در روایات وارد شده است که شیعیان از باقیمانده گِل خاندان

۱- ۱۰۶. کتاب توحید مفضل، ص ۶۱.

وحی، آفریده شده اند، همان طور که یک فرزند از پدر به وجود می آید.

در کتاب کافی از امام رضاعلیه السلام آمده است که فرمودند:

«الامام الانیس الرفیق و الوالد الشفیق؛(۱) امام همدم و رفیق و پدر مهربان است».

و روایت معروف نبوی صلی الله علیه وآله که فرمودند:

«انا و علی ابوا هذه الامّه؛ من و علی پدران این امّت هستیم».

این شأن به امام عصرعلیه السلام هم تعلق دارد و ایشان پدری دلسوز و مهربان هستند، باید اندیشه کنیم که چگونه یک پدر در فکر فرزندانش است تا از هیچ کمبودی رنج نبرند و تا می تواند آسایش آنها را فراهم می کند... امّا اگر پدر خوبی کرد و فرزند نااهلی را به حدّ آخر رساند، این پیوند قطع می شود همان طور که از پسر نوح این پیوند سلب شد.

«یانُوحُ إِنَّهُ لَیسَ مِنْ أَهْلِکَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَیرُ صالِحٍ»؛(۲) «ای نوح! او از اهل تو نیست! او عملی غیر صالح است».

پسر نوح به خاطر اعمال ناصالح، از تحت سرپرستی و تربیت پدرش خارج شد و این قاعده ای کلی است که قرآن به ما می آموزد که اگر ارتباطمان را با پدرمان قطع کنیم و نافرمانی او را به آخر برسانیم باید بترسیم که بلایی چون پسر نوح بر سرمان بیاید.

۱- ۱۰۷. اصول کافی، ج ۱، ص ۲۸۶.

۲- ۱۰۸. سوره هود، آیه ۴۶.

از طرفی در قرآن کریم خداوند بندگان صالح را مرتبط با انبیاء الهی که پدران معنوی امّت هستند، معرفی کرده است.

«إِنَّ أَوْلَی النّاسِ بِإِبْرَاهِیمَ لَلَّذِینَ اتَّبَعُوهُ وَهذا النَّبِی وَالَّذِینَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَلِی الْمُؤْمِنِینَ»؛(۱) «سزاوارترین مردم به ابراهیم، آن ها هستند که از او پیروی کردند، و این پیامبر و کسانی که (به او) ایمان آورده اند (از همه سزاوارترند)؛ و خداوند، ولی و سرپرست مؤمنان است».

نسبت نزدیک با انبیاء عظام و اولیای دین، طبق این آیه تبعیت از فرامین حیات بخش آن بزرگواران است، لذا شایسته ترین انسان، نسبت به حضرت ولی عصرعلیه السلام کسی است که مطیع حضرت بوده که همین اطاعت، امضای فرزندی اوست. او به راحتی سایه پدرانه امام را بالای سرش، احساس می کند مانند فرزندی که به پدرش تکیه می کند او نیز بالاترین پشتیبان را در زندگی خواهد داشت.

و اگر حقّ این پدر معنوی و دینی را ضایع کنیم دچار خسران بزرگ و جبران ناپذیر خواهیم شد.

چرا که در قرآن کریم خداوند اخطار داده است که اگر پدرت را از رسول خدا بیشتر دوست بداری منتظر امر من باش بعد هم اشاره به فاسق بودن این گروه می کند که:

«إن کانَ آبَاؤُکُمْ... أَحَبَّ إِلَیکُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ... فَتَرَبَّصُوا حَتَّی یأْتِی اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا یهْدِی الْقَوْمَ الْفاسِقِینَ»؛(۲) «اگر پدرانتان... را بیشتر از

۱- ۱۰۹. سوره آل عمران، آیه ۶۸.

۲- ۱۱۰. سوره توبه، آیه ۲۴.

خدا و رسول و جهاد دوست داشته باشید پس منتظر بمانید تا امر خدا برسد و خدا قوم فاسق را هدایت نمی کند».

رسول در آیه شأن رسالت و ولایت است جانشین پیامبرصلی الله علیه وآله که ولایت را دارا است امام عصرعلیه السلام می باشند که تقدم پدر نَسَبی بر پدر معنوی و دینی، انسان را در گروه فاسقان قرار می دهد.

پس اندیشه کن که چگونه می توانی حقّ پدری امامت را برآورده کنی و فرزندی صالح برای آن مهربان پدر باشی؟!

حقوق حضرت بیشتر از این مواردی بود که ذکر شد امّا به خاطر اختصار اکتفا می کنیم.

در خانه اگر کس است

یک حرف بس است

۲-۱- تفکّر در فراهم کردن اسباب یاری امام عصرعلیه السلام

یکی دیگر از موارد تفکّر که ما را به یاد حضرت مأنوس می کند این است که ساعاتی را برای خویش مشخص کنیم و در آن لحظاتِ نورانی، به شیوه های خدمت به حضرت مهدی علیه السلام و منزلت آن بیندیشیم.

امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند:

«لو ادرکتُه لخدمته ایام حیوتی؛(۱) اگر مهدی علیه السلام را درک کنم تمام عمر را به ایشان خدمت می کنم».

باید در این نکته اندیشید که خدمت به امام عصرعلیه السلام چه موهبت

۱- ۱۱۱. بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۱۴۸.

بزرگی است که خود ائمه علیهم السلام حاضر بودند تمام ساعات عمرشان را در خدمت ایشان بسر برند به طریق اولی ما بر این خدمت سزاوارتریم، چرا که حضرت ولی نعمت ما و مولای ما هم هستند و ما ان شاء اللّٰه اگر قبول کنند نوکر و خادم این درگاهیم، پس باید در اینکه خدمت حضرت به چه اموری حاصل می شود و سبب یاری حضرت در چیست تفکّر کرد.

آنچه که مسلم است حضرت بقیه اللّٰه الاعظم - روحی فداه - برای اینکه انسان ها، بنده خدا شوند قیام می کنند تا صلح و عدالت را برقرار کرده مقدمه عبودیت انسان ها فراهم شود و لذا اگر جهان از عبودیت خالی است، ما می توانیم تک چراغ خانه عبودیت خودمان را برای همراهی با هدف مهدی موعودعلیه السلام روشن کنیم و آرام آرام اطراف خویش را هم نورانی سازیم.

در روایات عمل به ورع و محاسن اخلاقی، شرط یاری حضرت قرار گرفته است پس کسی که در فکر خدمت و یاری است به تمام واقع، عملاً و اعتقاداً باید متدین باشد.

البته خدمت به حضرت، منحصر به این مسأله نمی شود بلکه خدمت به ایشان از راه خدمت به دوستان، پیروان و شیعیان ایشان هم حاصل می شود. رفع حوائج و دفع مشکلات ایشان در حقیقت خدمت به آن حضرت است.

باید فراگیری این مسأله شما را به تفکّر وادارد و نبوغ شما را در پیدا کردن راه های خدمت و اسباب یاری حضرت، شکوفا کند.

ص:۷۲

به عنوان مثال در باب فرهنگی، خدمت به حضرت می تواند برپایی مجالس معرفتی و محبتی درباره ایشان، تألیف و نشر کتب مهدوی، کمک به بنای حوزه های علمیه، خرید کتب مهدوی در مقاطع مختلف و اهدا به بستگان و دوستان و ... باشد.

اگر بخواهیم بزرگ شویم باید به بزرگان خدمت کنیم و چه شخصی بزرگوارتر از امام زمان - عجل اللّٰه تعالی فرجه الشریف - که ائمه معصومین علیهم السلام آرزوی خدمت کردن به ایشان را داشتند، پس باید اسباب بزرگی خویش را فراهم کنیم.

تکیه بر جای بزرگان نتوان زد به گزاف

مگر اسباب بزرگی همه آماده کنی

مرحوم آقای دولابی می فرمودند: زن در خانه به نیت خدمت به امیرالمؤمنین علیه السلام به شوهرش خدمت کند و مرد به نیت خدمت به حضرت زهراعلیها السلام به زنش خدمت کند... .

همین نیت در کارهای مهدوی هم می تواند این مهم را حاصل آورد.

لذا اگر در برآوردن حاجات مؤمنین از قبیل قرض دادن، کمک مالی کردن، آبرو گرو گذاشتن، تهیه جهیزیه و ... نیتمان خدمت به حضرت و خوشحالی ایشان باشد، حتماً این امر محقق می شود.

«شخصی از اهالی شهر ری چنین نقل کرده که مبلغ سنگینی به عنوان مالیات بدهکار بودم که اگر آن را می پرداختم فقیر و مستمند می شدم و از دستگاه حکومت بیمناک بودم که مبادا زندانی شوم یا آسیبی به من رسد. بالاخره تصمیم گرفتم که به سفر حج بروم و به خدا پناه ببرم و از امام زمانم حضرت موسی بن جعفرعلیه السلام چاره

ص:۷۳

جویی کنم هنگامی که به محضر آن حضرت شرفیاب شدم و جریان را به عرض رسانیدم، امام علیه السلام به فرماندار چنین نوشتند:

«بسم اللّه الرحمن الرحیم، بدان که در حقیقت خداوند زیر عرش خویش سایبان رحمتی دارد که در آن جای نمی گیرد مگر کسی که به برادر خود نیکی نماید یا غم و اندوهی از او بردارد یا بر دل او سرور و خرسندی وارد سازد و این برادر توست والسلام».

این شخص به شهر خود بازگشت و به منزل فرماندار رفت. به فرماندار خبر دادند که شخصی از طرف امام موسی بن جعفرعلیه السلام پیامی برای تو آورده است.

سراسیمه به استقبال آن شخص آمد و او را با احترام به داخل خانه برد، نامه را از او گرفت، بوسید و خواند. سپس هرچه داشت به طور مساوی با او تقسیم کرد، آنگاه گفت: دفتر مالیات را بیاورید، هنگامی که دفتر را آوردند تمام مالیات را از آن شخص برداشت... .

آن شخص گوید: به منظور جبران محبّت های فرماندار تصمیم گرفتم سفر دیگری به حج بروم تا در موسم برایش دعا کنم وقتی به خدمت آقا موسی بن جعفرعلیه السلام شرفیاب شدم و جریان را نقل کردم، آن حضرت فرمود:

به خدا قسم [او] سرور و خوشحالی را بر ما وارد ساخت و امیرمؤمنان علیه السلام را خوشحال کرد، جدم رسول خداصلی الله علیه وآله را خرسند نمود و البته خداوند را مسرور ساخت.(۱)

۱- ۱۱۲. بحارالانوار، ج ۷۴، ص ۳۱۳، به نقل از چگونه امام زمان علیه السلام را یاری کنیم، ص ۷۴.

خوشحالی مؤمن و یاری او، این اثرات مثبت را در خوشحال کردن امام زمان علیه السلام دارد.

پس باید در چگونگی یاری رساندن و خدمت به قطب عالم امکان علیه السلام اندیشه کرد.

۳-۱- تفکّر پیرامون نظارت حضرت بر اعمالمان

از نظر علمی و ایمانی اگر به این باور برسیم که کارهایمان - همان طور که در محضر خداست - در محضر امام عصرعلیه السلام شکل می گیرد و خدمت ایشان عرضه می گردد، بسیار در یاد ایشان، توفیق حاصل می شود و زمینه رشد و کمال به اوج خود می رسد.

طبق آیات کریمه قرآن و روایات بسیاری از اهل بیت علیهم السلام، امام زمان علیه السلام از اعمال ما، خبر دارند و این اعتقاد دینی، در انجام اعمال صالح و رسیدن به مقام تقوا که دریچه ای است برای رسیدن به قرب قطب عالم حضرت بقیه اللَّه الاعظم - روحی فداه - بسیار مؤثر است.

در قرآن کریم خداوند متعال می فرماید:

«وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ»؛(۱) «ای پیغمبر بگو هر کاری می خواهید انجام دهید که به تحقیق خدا و رسول و مؤمنون عمل شما را می بینند».

در روایات مؤمنون به ائمه علیهم السلام تفسیر شده اند.

قال ابوعبداللَّه علیه السلام: «المؤمن هم الائمه».(۲)

۱- ۱۱۳. سوره توبه، آیه ۱۰۵.

۲- ۱۱۴. نورالثقلین، ج ۲/۲۶۲.

خاتم الائمه امام مهدی علیه السـلام هسـتند و طبق آیه شـریفه اعمال شیعیان بر ایشان عرضه می شود و از اعمال صالح و خوب شیعیـان، خوشـحال و از اعمـال ناپسـندشان، نـاراحت و آزرده می شونـد، و همین آزردگی بـاعث می شود که کمتر یاد ایشان بیفتیم و به تبع آن از دیدار و ملاقات ایشان محروم شویم.

امام زمان علیه السلام فرمودند:

«...و آنچه که در واقع مانع می شود که ما بر آنان (شـیعیان) طلوع کنیم آن است که از آنان چیزهایی به ما می رسد که زشـت می دانیم و آن را نمی پسندیم».(۱)

محبوب جـان هـا، از همه کارهای ما خبر دارد و اعمال ما طبق روایاتی هفته ای دوبار خـدمت ایشان عرضه می گردد، پرونـده های ما عامل غم و شادی حضرت هستند و یاد کردن ما از ایشان، در زمره اعمالی است که ایشان را شاد می کند پس به خاطر شاد کردن مولایمان، اندکی هوای نفس را به کنترل درآوریم.

به دنبال او باشیم که سعادت دنیا و آخرت در این است.

پس اندیشه را در این نکته پویا کنیم که اعمالمان بر ایشان عرضه می شود و بر عاقبت این مسأله فکر کنیم.

۴-۱- تفکّر در اینکه ایشان عصاره تمام انبیاء و ائمه علیهم السلام می باشد

همه آرزوی انبیاء و اولیاءعلیهم السلام در وجود مقدّس امام عصرعلیه السلام

۱- ۱۱۵. مجله انتظار، ج ۵.

خلاـصه می شود اهـدافی که اولیای خـدا به آنها نرسـیدند همه آن اهـداف به دست با کفایت ولی عصـر حجه بن الحسن علیه السلام محقق می گردد لذا عصاره همه انبیاء و اولیاء معرفی شده اند. امام صادق علیه السلام می فرمایند:

آقای ما قائم علیه السلام وقتی تکیه به خانه خدا می زنند می گویند:

«ای مردم آگاه باشید هر کس اراده کرده است به آدم و شیث نگاه کنـد پس من آدم و شیث هستم. هر کس می خواهـد به نوح و سام نگاه کند من نوح و سام هستم، هر کس می خواهد به ابراهیم و اسماعیل نگاه کند من ابراهیم و اسماعیل هستم. هر کس می خواهد به موسی و یوشع نگاه کند پس من موسی و یوشع هستم. هر کس می خواهد به عیسی و شمعون نگاه کند من عیسی و شمعون هستم. هر کس می خواهد به محمّد و علی علیهما السلام نگاه کند من محمّد و علی هستم. هر کس می خواهد به حسن و حسین علیهما السلام نگاه کند من حسن و حسین هستم. هر کس می خواهد به امامان از نسل حسین علیهم السلام نگاه کند من امامان از نسل حسین هستم».(۱)

به یاد ایشان بودن، یعنی به یاد تمام انبیاء و اولیاء بودن، و اگر قوه عاقله انـدکی به کار آید به وسعت وجودی این انسان کامل اقرار و اعتراف خـواهیم کرد و از معجزه عظیم الهی، یـاد خـواهیم نمـود که چه ظرفیت والاـیی را خـدای متعال به ایشان عطا فرموده است که

۱- ۱۱۶. بحارالانوار، ج ۵۳، ص ۹.

خواسته های همه خدا مسلکان در آن قلب نورانی محقق خواهد شد.

از طرفی هم ایشـان وارث تمـام انبیـاء و ائمه علیهم السـلام هسـتند و مواریث آن بزرگواران به دست بـا کفـایت امام زمان علیه السلام رسیده است.

انگشتر سـلیمان که بـا آن جن و انس و بـاد را در تسـخیر داشت، پیراهن ابراهیم علیه السـلام که با آن از آتش نمرود، محفوظ ماند، و عصای موسـی که آن قدرت عجیب را داشت، تابوت سـکینه که متعلق به موسـی علیه السـلام و قوم بنی اسرائیل و مایه سکونت و آرامش آنها بود، نیز با حضرت مهدی علیه السلام است.

و همچنین پرچم و شمشیر پیامبر بزرگوار اسلام صلی الله علیه وآله نیز به امام عصرعلیه السلام به ارث رسیده است.(۱)

در یـک کلاـم امـام زمان علیه السـلام وارث تمام کمالات معنوی و مادی ۱۲۴ هزار پیامبر و سـیزده معصوم علیهم السـلام می باشند.

در این صورت هرگز استبعادی نیست که چگونه یک نفر می تواند جهان را از ظلم و ستم نجات دهد؟! چرا که او عصاره تمام کمالات و صفات عالیه انبیاء و اولیاء می باشد و دست قدرت بی انتهای خداست.

پس در این وجود عظیم و اینکه محقق کننده دعوت انبیاء و اولیاء است فکر کن و بیندیش. تا یاد او که نشاط و سرزندگی می آورد بیش از پیش با شما باشد.

۱- ۱۱۷. موعود نامه، فرهنگ الفبایی مهدویت، مجتبی تونه ای.

۵–۱ – تفکّر پیرامون مهر و محبّت حضرت

«امام مظهر اسـمای حسـنای الهی و تجلی رحمت واسع حقّ است. کسـی که تربیت شـده خدای رحمان باشد، مظهر رحمت بی کران الهی است. امام پدری مهربان، همدمی شفیق و همراهی خیرخواه است.

دریغا! در گوش ما همواره، از قهر مهـدی – عجل اللّه تعالی فرجه الشـریف – گفته اند و ما را از شمشـیر و جوی خون ترسانده انـد و از مهر و عشق او به انسان ها و تلاش و فریادرسـی او به عاشـقان و منتظرانِ خود کم گفته اند، هیچ کس به ما نگفت که اگر او بیاید، فقیران را دسـتگیری، بی خانمان ها را سامان، بی کسان را همدم، غافلان را تذکّر، گم گشتگان را راه، دردمندان را درمان و در یک کلام، خاک نشینان عالم را کاخ نشین خواهد کرد.

قهر او نیز جلوه محبّت اوست، چه اینکه قهر او بر جمـاعتی انـدک و ناچیز از معانـدان و نژادپرسـتانی خواهـد بود که علی رغم رشد فکری انسان ها در آن عصـر، و هدایت ها و معجزات آن حضـرت و نزول مسیح علیه السلام از آسمان و اقتدایش به وی، باز هم به او کفر می ورزند و حکومت عدلش را گردن نمی گذارند و در زمین فساد می کنند».(۱)

مهر و محبّت او به وسعت ابدیت، تمام انسان ها را فرا می گیرد.

ص:۷۹

۱– ۱۱۸. پورسید آقایی، میر مهر/ ۱۳.

در زیارت آل یس بر این رحمت واسعه الهی، سلام و سلامتی نثار می کنیم:

«السلام علیک ایها.... الرحمه الواسعه».(۱)

و در دعای ندبه رحمت و رأفت آن جناب را از خداوند متعال درخواست می کنیم:

«اللّهمّ هب لنا رأفته و رحمته و دعاءه و خیره؛(۲) بار پروردگارا! بر ما رأفت و رحمت و دعا و نیکی او (حضرت مهدی علیه السلام) را عنایت فرما».

و اوج این رحمت وسیع در جایی است که امام عصرعلیه السلام خود را به عنوان رحمت الهی معرفی می کند که همه چیز را فرا گرفته است.

«انّ رحمه ربکم وسعت کلّ شی ء و انا تلک الرحمه؛(۳) همانا رحمت پروردگارتان همه چیز را فراگرفته و من آن رحمت بیکران الهی هستم».

اگر اندک زمانی از اوقات خویش را صرف تفکّر پیرامون این وجود شریف که سراسر مهر و رحمت است ارزش ببخشیم، انس و ارتباطمان با ایشان بیشتر می شود.

هیچکس نیست که بخواهد از یک انسان مهربان و با لطف و کرم دور باشد. یاد این اسوه رحمت و مهر، قلب انسان را به مهر نزدیک و با عطوفت قرین می سازد.

نمونه هایی از این مهربانی را می آوریم تا بیشتر با این میر مهر آشنا شویم و بدانیم که دشمن در دسیسه ای ناجوانمردانه در فکر این

۱- ۱۱۹. زیارت آل یس، مفاتیح الجنان.

۲- ۱۲۰. دعای ندبه، مفاتیح الجنان.

۳- ۱۲۱. بحارالانوار، ج ۵۳، ص ۱۱.

است که چهره ای خشن از امام مهر و مهربانی برای جوانان ما ترسیم کند تا همه از او فراری باشند و ظهورش را نخواهند.

در حالی که در واقع، هیچ کس در عالَم به مهربانی فرزند زهراعلیها السلام نمی رسد.

آیت اللَّه مشکینی و حجه الاسلام ری شهری جریان تشرف آیت اللَّه العظمی بهاء الدینی را این گونه بیان می کنند:

آقا امام زمان علیه السلام از یکی از درهای اتاق وارد می شوند و سلام پر مهر و محبتی به ایشان می کنند که آقای بهاء الدینی می فرمودند: سلامی با این محتوا تاکنون نشنیده بودم. بعد هم فرمودند: «۶۰ سال است در انتظار این معنی بودم». نگارنده این جریان را از دیگر شاگردان آیت اللَّه بهاء الدینی نیز شنیده ام.(۱)

در جریان حاج علی بغدادی این عطوفت و مهربانی بیشتر جلوه می کند و حضرت ایشان را در آغوش گرفته و به گرمی می فشارند.

«... چون ثلث از راه را تقریباً طی کردم، سید جلیلی را دیدم که از طرف بغداد رو به من می آید. چون نزدیک شد، سلام کرد و دست های خود را گشود برای مصافحه و معانقه و فرمود: «اهلاً و سهلاً» و مرا در بغل گرفت و معانقه کردیم و هر دو یکدیگر را بوسیدیم و بر سر، عمامه سبز روشنی داشت و بر رخسار مبارکش خال سیاه بزرگی بود...».(۲)

ص:۸۱

۱- ۱۲۲. پورسید آقایی، میر مهر/ ۱۹، با اندکی تصرف.

۲- ۱۲۳. مرحوم حاج میرزا حسین نوری، نجم الثاقب، ص ۴۸۷.

موارد بسیاری اشاره به فریادرسی آن قطب عالم امکان دارد، که خود شاهد روشنی است بر دستگیری پدرانه آن امام عزیز، که اگر به نقـل جریـان های مفصّل در این مقام بپردازیم، از غرض کتاب باز می مانیم. آنچه مهم است اندیشـیدن پیرامون رحمت واسـعه آن بزرگوار و دسـتگیری و فریادرسـی ایشـان است که می توانـد یاد مهربانش را به قلبمان آذین بنـدد و مایه آسایش و آرامش باشد.

پس تفکّر پیرامون امیر مهربانی و مهربانی هایش بیاندیش و از یاد مبر.

۶-۱- تفکّر پیرامون غفلت از امام و فراقش

اگر بدست من افتد فراق را بکشم

که روز هجر سیه باد و خانمان فراق

رفیق خیل خیالیم و همنشین شکیب

قرین آتش هجران و هم قران فراق(۱)

هنگامی که هر چه داریم و نداریم، از صدقه سر امام زمان علیه السلام است آن لحظه ایشان واسطه فیض و نعمت الهی هستند، وقتی بلا از شیعه، به برکت وجود ایشان دفع می گردد چرا غفلت از این همه مهربانی و کرم.

طولانی شدن ایام غیبت، نباید ما را به غفلتی دین گریز مبتلا کند، و ما را از جان جانان دور نماید. یاد دلنشین مهدی زهراعلیها السلام باید

۱- ۱۲۴. دیوان حافظ.

همیشه در دل های شیفته ماندگار باشد و به سبب فراق و جدایی، اندوه و حزن مهمان قلب ها شود.

یاد حضرت، مقدمه مبتلا شدن به درد شیرین فراق است، فراق سخت است امّا بی دردی، سخت تر، درد فراق اگر حاصل شود مژده وصل هم خواهد آمد.

به درد هجر بسازید چاره جز این نیست

فراق اگر نباشد وصال شیرین نیست

امّا ما را چه شده که به روزمرّگی مبتلا شده ایم و فقط در فکر رفع حوائج خویشتن افتاده ایم، گویی امامی نداریم که در غربت و غیبت به سر می برد.

حال اینکه ارزش دل به این است که دلبری داشته باشد که وابسته او شود و در دوری و هجرانش بسوزد و ناله سر دهد.

سوز فراق از معشوق در سر تا سر عالم جریان دارد حتی جمادات هم از این قاعده مستثنی نیستند.

الف) ناله جمادات

مولوی شاعر عارف ایرانی در ضمن شعری، این حکایت را از نبی مکرم اسلام صلی الله علیه وآله نقل می کند که حضرت، به ستونی تکیه می زدند و برای اصحاب صحبت می کردند. بعد از مدتی اصحاب، منبر کوچکی برای حضرت آماده کردند. وقتی که پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه وآله روی منبر نشستند و به ستون تکیه ندادند، صدای ناله ای بلند شد. در این لحظه رسول خدا به طرف ستون رفتند و آن را در آغوش گرفتند

ص:۸۳

بعـد هم فرمودنـد: صدای ناله از این سـتون بود که از جدایی و فراق من ناله زد و اگر او را در آغوش نمی گرفتم تا قیامت ناله می کرد و آن ستون معروف شد به ستون حنانه.

استن حنانه از هجر رسول

ناله می زد همچو ارباب عقول

در تحیر مانده اصحاب رسول

کز چه می نالد ستون با عرض و طول

گفت پیغمبر چه خواهی ای ستون؟

گفت: جانم از فراقت گشته خون

از فراق تو مرا چون ساخت جان

چون ننالم بی تو ای جان جهان؟

گفت آن خواهم که دایم شد بقاش

بشنو ای غافل کم از چوبی مباش!

ملاهادی سبزواری در شرح مثنوی معنوی مولوی می گوید:

چه همه متوجّه اند به باب الابواب که انسان کامل است خواه جماد و خواه نبات و خواه حیوان.(۱)

وقتی یـک سـتون چوبی این گونه از درد فراق نـاله می زنـد، بسـیار ناپسـند است که انسـان دارای عقل و شـعور، در بی دردی مطلق سیر کند و هیچ در یاد فراق و جدایی از اصل انسانیت و انسان کامل نباشد.

بنواخت نور مصطفی آن اُستن حنانه را

کمتر ز چوبی نیستی حنانه شو حنانه شو

ب) ناله حیوانات

عالم، عالم شعور و احساس است و هر چیزی که در این عالم مشغول ذکر معبود است.

۱– ۱۲۵. ملاهادی سبزواری، شرح مثنوی معنوی، ج ۱، ص ۱۴۱.

«وَإِنْ مِن شَی ءٍ إِلَّا یسَبِّحُ بِحَمْدِهِ»؛(۱) «همه چیز به تسبیح و حمد خدا مشغول هستند».

حیوانات در دایره عشق ورزی و تحمل درد فراق، دنیای عجیبی دارند که انسان را به خجلت و شرمساری وامی دارد.

ذوالجناح نام آشنایی است که در فراق اباعبداللّه الحسین علیه السلام چشمانش پر از اشک و صدای ناله اش بلند شد.

در زیارت ناحیه مقدسه می خوانیم:

«و اسرع فرسک شارداً، الی خیامک قاصداً، محمحماً باکیاً؛(۲) اسبت گریزان در حالی که می گریست و شیهه می زد به سوی خیمه ها شتافت».

استادی نقل می کرد که طوطی اگر در قفس تنها باشد ۲۰ سال می خواند امّا اگر کنار جفتش در قفس باشد ۴ سال بیشتر نغمه ندارد.

فرهنگ قرآنی به این نکته اشاره دارد که اگر یوسفی در سفر داری باید یعقوب وار در فراقش اشک بریزی، آنقدر که دیگران زبان به ملامت تو بگشایند.

«قالُوا تاللَّهِ تَفْتَؤُا تَذْکُرُ یوسُفَ حَتَّی تَکُونَ حَرَضاً أَوْ تَکُونَ مِنَ الْهالِکِینَ»؛(۳) «فرزندان به ملامت گفتند: به خدا سوگند که تو آنقدر دائم یوسف یوسف کنی تا از غصه فراقش مریض شوی یا خود را هلاک کنی».

و این ذکر و گریه را آنقدر ادامه داد که چشمانش از شدت اشک فراق، سفید شد و بینایی خویش را از دست داد.

۱- ۱۲۶. سوره اسراء، آیه ۴۴.

۲- ۱۲۷. صحیفه مهدیه، ص ۳۰۲.

۳- ۱۲۸. سوره یوسف، آیه ۸۵.

«وَقالَ یا أَسَفی عَلَی یوسُفَ وَابْیَضَّتْ عَیناهُ مِنَ الْحُزْنِ»؛(۱) «و گفت وا اسفا بر فراق یوسف عزیزم و از گریه غم، چشمانش (در انتظار یوسف) سفید شد».

اگر با یاد امام عصرعلیه السلام انس بگیریم شاید بهتر درد فراق را درک کرد و به این نکته رسید که بی یاد و نام امام، زندگی کردن چه سخت است، اگر عزیزترین کس زندگی ات که هر چه داری و نداری از اوست در زندان باشد چگونه می توانی در بیرون از زندان خوش باشی و اصلاً به فکر تمام شدن مدت زندانی نباشی.

امّا اگر با یاد او روز و شب را سپری کردی دیگر آرام نمی نشینی و از درد فراق و دوری سپندوار در التهاب خواهی بود.

پس تفکّر کنیم که چه بی انصافی است بی دردی از صاحب درمان و بی فراقی از کسی که جمادات و حیوانات در فراقش نالان هستند.

تأمّل کنیم که بدون او چقدر زندگی، خشن و خشک است و غربت و غیبتش را به اندک تأملی، بررسی کنیم تا بیشتر به یاد شیرینش آشنا شویم.

در علل بی دردی و بی اشکی در فراقش تفکّر کنیم.

۷-۱- تفکّر پیرامون اسامی آن حضرت علیه السلام

بیشتر اسامی امام عصرعلیه السلام از طرف خدای متعال و انبیاء و اوصیاءعلیهم السلام است و نامگذاری خداوند و خلفایش مثل نامگذاری ما مردم نیست که بدون جهت و بدون ملاحظه معنای اسم باشد. لذا

۱- ۱۲۹. سوره یوسف، آیه ۸۴.

اگر اسـمی برای وجود مقـدّس حجه بن الحسن علیه السـلام معین شـده ایشان مسـمای آن اسم را هم دارند، به عنوان مثال اگر اسم ایشان هادی است در واقع هم ایشان هدایت کننده می باشند.

پس تفکّر در اسامی مقدّس و شیرینشان، ضمن ایجاد بابی جدید در معرفت مهدوی، می تواند یادآور آن وجود مقدّس باشد.

مرحوم حاج میرزا حسـین نوری در کتاب شریف «نجم الثاقب» صد و هشتاد و دو اسم و لقب برای آن امام همام می آورند که ما به عنوان نمونه به چند مورد اشاره می کنیم.

الف) مهدی علیه السلام

که معروف ترین اسم حضرت است.

ابی سعید خراسانی از امام صادق علیه السلام سؤال نمود: «چرا آن جناب به مهدی نامیده شده؟»

امام فرمود: «زیرا که او مردم را به سوی هر امر مخفی هدایت می کند».(۱)

«یعنی از خصوصـیات حضرت مهدی علیه السلام این است که هدایت می شود به امور پنهانی و سپس هدایت می کند به آنها، امور پنهانی به دست آوردن کتاب های اصلی خدا و پیغمبران است: تورات و انجیل و زبور و ...».(۲)

ب) قائم علیه السلام

اسم آن جناب است در زبور سیزدهم و در کتاب بدلیمومو‌ا.

۱- ۱۳۰. مرحوم نوری، نجم الثاقب، ص ۱۰۶.

۲- ۱۳۱. سید حسین حسینی، نام محبوب، ص ۱۹.

قائم یعنی برپا شونده در فرمان حقّ تعالی؛ زیرا آن حضرت پیوسته در شب و روز، مهیای فرمان الهی است که به محض اشاره، ظهور نماید.(۱)

علّت نامیده شدن آن حضرت به این اسم با مقصود کتاب، بسیار مناسب است.

«صقر بن ابی دلف گوید از امام جوادعلیه السلام از امام قبل از امام عسکری علیه السلام پرسیدم. او به شدت گریست و سپس فرمود: پس از امام حسن عسکری علیه السلام فرزندش قائم به حقّ امام منتظر است.

گفتم: ای فرزند رسول خدا چرا او را قائم می گویند؟

فرمود: زیرا او پس از آنکه یادش از بین برود و اکثر معتقدین به امامتش مرتد شوند قیام می کند».(۲)

ضرورت یاد حضرت مهدی علیه السلام با خواندن این روایت بیشتر نمایان می شود که آسیب مهم زمان غیبت، غفلت از یاد و نام آن بزرگوار معرفی شده است.

در روایت دیگری آورده است که فرمودند:

«قائم علیه السلام را قائم نامیدند؛ زیرا که او بر می خیزد بعد از موت ذکرش».(۳)

پس علّت تسمیه و نامگذاری به این اسم، این است که قبل از ظهور و قیامش مردم نام او را نمی برند.

۱- ۱۳۲. مرحوم نوری، نجم الثاقب، ص ۸۸.
۲- ۱۳۳. شیخ صدوق، کمال الدین، ح ۲، ص ۷۳.
۳- ۱۳۴. مرحوم نوری، نجم الثاقب، ص ۸۹.

تأیید بر این مسأله، چهار لقب دیگر از القاب شیرین حضرت است که عبارتند از «طرید» یعنی رانده شده «شرید» یعنی گریخته، کسی که مردم او را طرد کرده اند، به او اعتنا نمی کنند. «فرید» و «وحید» که هر دو به معنی یکّه و تنها می باشند.

نکته دیگر در مورد این اسم این است که شیعیان در هنگام شنیدن این اسم می ایستند و قیام می کنند امام صادق علیه السلام در روایتی علّت این امر را این گونه فرمودند:

«لانّ له غیبه طولانیه و من شده الرافه الی احبّته ینظر الی کل من یذکره لهذا اللقب المشعر بدولته و الحسره بغربته؛(۱) این کار به این جهت است که آن حضرت غیبتی طولانی خواهد داشت و به خاطر رأفت شدیدی که نسبت به دوستداران خود دارد، به تمام کسانی که او را با این لقب یاد کنند که اشعار به دولت آن حضرت دارد و گویای حسرت و اندوه یاد کننده از باب غریبی امام زمانش است، نظر می فرماید».

حضرت بعد از این، توضیح می دهند که شایسته است بنده ای که نسبت به ارباب خود خاضع است، وقتی اربابش با چشمان مبارک به او نگاه می کند، برای تعظیم و بزرگداشت و ادای احترام نسبت به مولاـ از جای خود برخیزد و برای فرج او دعا کند.(۲)

در کتاب الغدیر علّامه امینی نقل می کنند که وقتی دعبل قصیده اش را برای امام رضاعلیه السلام خواند و حضرت حجت - عجل اللّه

ص:۸۹

۱- ۱۳۵. حسینی، نام محبوب، ۲۶، نقل از منتخب الاثر.

۲- ۱۳۶. همان.

تعـالی فرجه - را ذکر کرد، امام رضاعلیه السـلام دست خود را بر سـر گـذاشت و در حالی که ایسـتاده بود تواضع کرد و برای فرجش دعا کرد.(۱)

ج) بقیه اللَّه

یکی از القاب معروف حضرت مهدی علیه السلام است.

بقیه اللَّه یعنی بقیه و بازمانده خلفای خدا در زمین از انبیاء و اوصـیاء یا کسانی که خدا به وسیله آنها بندگانش را باقی می دارد و مورد رحمت قرار می دهد.(۲)

از حضرت صادق علیه السلام سؤال شد: آیا می شود به قائم آل محمّدصلی الله علیه وآله به عنوان امیرالمؤمنین سلام کرد؟

فرمود: نه، این اسـمی است که خداوند متعال امیرالمؤمنین علی علیه السلام را به آن نامیده و قبل و بعد از او جز کافر به این نام نامیده نشود.

راوی عرضه داشت: فدای شما شوم! پس به حضرتش چگونه باید سلام کرد؟

فرمود: باید گفت: «السلام علیک یا بقیه اللَّه» آنگاه آیه شریفه را تلاوت فرمود: «بَقِیتُ اللَّهِ خَیرٌ لَکُمْ إِن کُنتُمْ مُؤْمِنِینَ».(۳)

د) منتظَر

به کسـی گویند که عدّه ای در انتظار او باشند. بر این اساس امام عصرعلیه السلام را از آن جهت منتظَر می نامند که شیعیان در انتظار او به سر

۱- ۱۳۷. علّامه امینی، خلاصه الغدیر، ص ۲۳۷.

۲- ۱۳۸. مجتبی تونه ای، موعود نامه، ص ۱۷۱.

۳- ۱۳۹. سوره هود، آیه ۸۶.

می برند تا پس از اذن ظهور پیدا کردن آن حضرت از طرف خداوند متعال، به یاری او بشتابند.

درباره علّت منتظر نامیده شدن امام مهدی علیه السلام روایاتی از طرف ائمه اطهارعلیهم السلام نقل شده است. از جمله اینکه:

روزی شخصی از امام باقرعلیه السلام سؤال کرد: ای فرزند رسول خدا! به چه دلیل مهدی آل محمّدصلی الله علیه وآله را منتظَر نامیده اند؟

آن حضرت در جواب فرمودند: به این دلیل او را منتظَر می گویند که آن حضرت دوره غیبت بسیار طولانی خواهد داشت. پیروان مخلص او در طول این دوره با وجود سختی های زیادی که دارد در انتظار ظهور او به سر خواهند برد.(۱)

وقتی امام صادق علیه السلام می فرماید:

«توقع امر صاحبک لیلاً و نهاراً؛ شب و روز منتظِر امر صاحبت باش» لازمه اش این است که شب و روز به یاد منتظَر باش.

ه) صاحب الزمان - امام زمان علیه السلام

یکی دیگر از القاب مشهور حضرت، صاحب الزمان است که بدون توجّه به معنای پربارش، آن را استعمال می کنیم.

در زیارتی که هر روز صبح بعد از نماز، حضرت مهدی علیه السلام به آن زیارت می شود آمده است:

«اللّهمّ بلّغ مولای صاحب الزمان صلوات اللّه علیه عن جمیع المؤمنین و المؤمنات».(۲)

۱- ۱۴۰. مجتبی تونه ای، موعود نامه، ص ۷۰۰.

۲- ۱۴۱. مفاتیح الجنان، دعای عهد.

که اشاره به این نام شده است.

«امام زمان» هم متخذ از کلمه «صاحب الزمان» است.

حضرت آیت اللّه وحید خراسانی درباره کلمه «امام زمان» چنین می گوید:

اگر درباره اضافه شدن کلمه «صاحب و امام» به «زمان» اندیشه کنید و در اینکه آن حضرت جلوی زمان و پیش از زمان است و زمان، پشت سر اوست فکر کنید، تمام کمال، معرفت را نسبت به حضرت مهدی علیه السلام پیدا می کنید؛ زیرا اصلاً هیچ تعبیری ادقّ از این تعبیر نیست و این تعبیر، فقط نسبت به حضرت حجت علیه السلام و در خصوص آن حضرت است.

اگر کسی عمق این مطلب را بفهمد، خواهد دانست که چرا امام زمان علیه السلام پیر نمی شود. آن حضرت هم مقدم بر «زمانیات» است و هم مقدم بر «زمان». و امامت زمان ممکن نیست مگر آنکه به سرحدّ تجردی برسد که بتواند تمام زمان را امامت کند... لذا آن حضرت ملقب است به «صاحب الزمان» پس وجود او مسیطر بر زمان است.(۱)

خلاصه مطلب اینکه زمان چون بر ما اثر می گذارد ما را پیر و فرسوده می نماید و امام عصرعلیه السلام صاحب زمان هستند، یعنی اختیار دارِ زمان می باشند و ایشان بر زمان اثر دارند نه زمان بر ایشان.

۱- ۱۴۲. موعود نامه، مجتبی تونه ای، ص ۱۱۸.

یاد حضرت در این دوران که غربت و غریبی ایشان بیشتر نمایان است، ضرورت بیشتری دارد و تفکّر بر این اسامی شیرین، می تواند ما را متذکر لحظات ناب زندگی آن حضرت کند.

اسامی دیگر حضرت را به اختصار و به عنوان نمونه ذکر می کنیم.

احمد، ابوصالح، احسان، حجت، صالح، غریم، منصور، مؤمل، موعود، محسن و هادی.

۲- دعا

اشاره

وقتی به یاد کسی باشیم می توانیم برایش دعا کنیم پس دعا نمی تواند راهکار عملی یاد حضرت باشد. امّا می شود با تداعی معانیی از جمله تذکّر به زمان های اجابت دعا و شرط دعا برای حضرت، یاد حضرت را نیز همراه شویم.

به عنوان مثال، در روایات داریم که هنگام بارش باران، درهای رحمت الهی باز است و رحمت خدا جاری است بنابراین دعا در آن زمان مستجاب است پس برای فرج مولایمان دعا کنیم.

ضمن اینکه اگر فواید دعا کردن برای حضرت و فرج شریفشان را مطالعه و متذکر شویم کارگشا بوده و ما را بیشتر به دعا ترغیب می کند.

در کتاب مکیال المکارم حدود ۹۰ فایده و ویژگی که بر مسأله دعا در تعجیل فرج آن حضرت مترتب است، آورده اند.

ضمن اینکه خود حضرت بسیار بر این امر سفارش فرموده اند از جمله اینکه فرمودند:

«و اکثروا الدعا بتعجیل الفرج فان ذلک فرجکم».

که حضرت ضمن اینکه کثرت دعا را خواسته اند کثرت یاد و ذکر را نیز خواسته اند.

حال مواردی که برای امر دعا تأکید شده است می آوریم تا با آمدن آن زمان ها، به یاد حضرت دل هایمان آباد شود و دعایشان را خالصانه بر زبان جاری سازیم.

۱-۲- بعد از هر نماز واجب

در بسیاری از دعاهای روایت شده از امامان معصوم علیهم السلام این امر آمده است که برای ولی خدا حجه بن الحسن علیه السلام دست اجابت به سمت آسمان بلند می کرده اند.

امام صادق علیه السلام فرمودند:

«از جمله حقوق بر شیعیان این است که بعد از نماز فریضه دست به چانه بگیرد و سه مرتبه بگوید:

«یا رب محمّد عجل فرج آل محمّد...».

و در حدیثی دیگر فرمودند:

هر کس بعد از نماز صبح و ظهر بگوید: «اللّهمّ صلّ علی محمّد و آل محمّد و عجّل فرجهم» نمی میرد تا اینکه قائم علیه السلام را دیدار می کند.(۱)

۱- ۱۴۳. مکیال المکارم، ج ۲.

اگر به این امر اهمیت دهیم در روز ۵ بار بعد از هر نماز به یاد حضرت خواهیم بود، مهم تر آنکه برای فرجشان دعا می کنیم و ایشان را به واسطه این عمل، خرسند می سازیم.

سالیان سال مشاهده کردم که آیت اللّه ناصری دولت آبادی به محض تمام شدن نمازشان دست های خواهش را به سمت پروردگار عالمیان بلند می کنند و از خداوند فرج ولی اش را درخواست می کردند زیرا اینکه ایشان بارها فرموده بودند بعد از نماز دعای مستجاب دارید حضرت را فراموش نکنید.

۲-۲- بعد از هر دو رکعت نماز شب

توفیق اگر یار شود و برنامه های نماز شب قضا کن تلویزیون اجازه دهد که شب را زودتر بخوابیم، و نیمه های شب بیدار شویم، می توانیم به مراتب بالای یاد حضرت برسیم.

در سکوت و خلوت شب، به یاد نماز شب عزیز دل ها باشیم و بعد از هر دو رکعت نماز شب، دست ها را مخلصانه و با اشک بالا بیاوریم و برای سلامتی و فرج آن بزرگوار دعا کنیم.

در ضمنِ دعایی که بعد از دو رکعت اوّل نماز شب وارد شده آورده اند:

«... ان تصلّی علی محمّد و آل محمّد و ان تعجّل فرج ولیك و ابن ولیك».(۱)

۱- ۱۴۴. مکیال المکارم، ج ۲، ص ۳۱.

۳–۲– در قنوت نمازها

قنوت اوج خواسته های ما در نماز است که اجازه داریم هرچه را از خدا بخواهیم پس بهتر است که بالاترین چیز را طلب کنیم و به یاد بهترین بنده خدا باشیم.

وقتی ائمه معصومین علیهم السلام در قنوت نمازهایشان برای آن حضرت دعا می کردند چرا ما از این فیض بزرگ، محروم باشیم. از امیرالمؤمنین علیه السلام تا خود حضرت مهدی علیه السلام در دعاها با مضامین عالی و بعضاً طولانی برای فرج ولی عصرعلیه السلام دعا می نمودند.

ما هم در قنوت، یاد آن ولی خدا را با دعا برای فرجش، زنده کنیم.

خود حضرت نیز بر این امر که در قنوت نماز برایم دعا کنید سفارش و تأکید فرموده اند.

یکی از شاگردان آیت اللَّه بهاء الدینی (رضوان اللَّه تعالی علیه) نقل می کند که سال ها بود در قنوت سرور عزیزمان حضرت آیت اللَّه بهاء الدینی آیات نورانی و دعاهای مرسوم را می شنیدیم، تا اینکه ناگهان زمانی متوجه شدیم که نوع کلمات و عبارات ایشان تغییر یافته است. چون دستان خود را مقابل صورت می گیرند، برای حضرت مهدی علیه السلام دعا می کند. (و دعای اللّهمّ کن لولیك الحجه بن الحسن.... را می خوانند). روزی علّت را از محضر ایشان پرسیدم. به یک جمله بسنده کردند و فرمودند: «حضرت پیغام دادند در قنوت برای من دعا کنید».(۱)

ص:۹۶

۱– ۱۴۵. پورسید آقایی، میر مهر، ۵۵.

شایسته است که امامان جماعت مساجد به این سفارش حضرت لبیک گفته و در تمام کشور همه قنوت ها (مثلاً نماز عصر و عشاء) نورانی شود به دعای «اللّهمّ کن لولیک...» که به تبع ائمه جماعت، مردم بزرگوار نیز این سیره را پیش خواهند گرفت. ان شاء اللَّه.

۴-۲- در حال سجده

هر وقت در سجده بودیم، به یاد آوریم که نزدیک ترین حالات را به خدای قاضی الحاجات داریم و دعا در این حالت به اجابت نزدیک است و چه کسی بهتر از فرزند زهرای اطهرعلیها السلام که برایش دعا کنیم و با صرف کلام و وقت خود در راه ایشان، به خودمان ارزش دهیم.

و بعد از هر نماز که سجده شکر بجا می آوریم بدانیم که دعا برای ولی نعمت، مهم ترین اقسام شکر است.

۲-۵ – شب جمعه

خورشید روز پنج شنبه که به افول گرایید، مهیا شو که لحظات بسیار نورانی در پیش است، شب جمعه، شب رحمت واسعه الهی است و لذا با دعا برای آن ولی خدا، یاد شیرینش را در دل زنده کنیم.

یکی از اعمال شب جمعه هم این است که صد بار گفته شود:

«اللّهمّ صل علی محمّد و آل محمّد و عجل فرجهم و اهلک عدوهم من الجنه و الانس من الاولین و الآخرین».(۱)

۱- ۱۴۶. مکیال المکارم، ج ۲، ص ۵۵.

۶-۲- روز جمعه

در تمـام سـاعت هـای آن به طور عموم و به خصوص پس از نمـاز صـبح، و هنگام ظهر و هنگام رفتن به مسـجد و بعـد از نماز عصر، در قنوت نماز ظهر و نماز جمعه و ... ایشان را یاد کرده و به دعا، خوشحالشان کنیم.

۷-۲- بعد از ذکر مصیبت سیدالشهداعلیه السلام

آنچه از روایات مسـلم است این است که اشک بر اباعبـداللّه علیه السـلام گناهان انسان را از بین می برد و پاک می کنـد و در حال پاکی دعا مسـتجاب است پس نیکوست هر وقت ذکری از شهادت امام حسین علیه السلام شد و اشکی از دیده جاری شد به یاد منتقم آن حضرت بیفتیم و فرجش را از خدای متعال درخواست نماییم.

صاحب مکیال المکارم از قول یکی از دوستان صالح نقل می کند که او حضرت حجت علیه السلام را در خواب دیده و ایشان فرموده بودند که:

من برای مؤمنی که یادآور مصیبت جدّ شهیدم شود و سپس برای تعجیل فرج و تأیید من دعا کند دعا می کنم.(۱)

۸-۲ – وقت نزول باران

در چند وقت مخصوص درهای آسمان باز می شود و دعا به اجابت نزدیک است.

۱- ۱۴۷. مکیال المکارم، ج ۲، ص ۷۵.

یکی هنگامی است که باران رحمت خدا شروع به باریدن می کند، بنابراین تا اولین قطرات باران را دیدیم یاد ولی نعمتمان بیفتیم و دست ها را به دعا برای ایشان به سمت محل نزول برکت الهی، بلند کنیم.

دیگری وقت اذان است تا اللّه اکبر را از مؤذن شنیدی مطمئن باش آن لحظه، لحظه اجابت دعاست، پس خود را فراموش کنیم و فقط به یاد غیبت امام مظلومان برای فرج شریفش دعا کنیم.

و امام صادق علیه السلام فرمودند:

«قال امیرالمؤمنین علیه السلام: اغتنموا الدعا عند اربع؛ عند قراءه القرآن و عند الاذان و عند نزول الغیث و عند التقاء الصفین للشهاده؛(۱) امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند: در چهار لحظه دعا را غنیمت بشمار؛ هنگام قرائت قرآن، هنگام اذان، هنگام نزول باران و هنگام صف آرایی لشکر اسلام برای شهادت».

۳- برپایی مجالس ذکر و دعا و بیان فضایل اهل بیت علیهم السلام

راهکار سوم یاد عملی حضرت، تشکیل دادن حلقه های ذکر است.

«قال رسول اللّه صلی الله علیه وآله: بادروا الی ریاض الجنه فقالوا و ما ریاض الجنه؟ قال صلی الله علیه وآله: حَلَقُ الذکر؛(۲) رسول خداصلی الله علیه وآله فرمودند: به باغ های بهشت بشتابید. عرض شد: ای رسول خدا! باغ های بهشت کدامند؟ فرمود: حلقه های یاد خدا».

۱- ۱۴۸. فیض کاشانی، محجه البیضاء، ج ۲، ص ۲۸۷.

۲- ۱۴۹. بحارالانوار، ج ۱، ص ۲۰۲.

علّامه مجلسی در بیان این حدیث شریف می فرمایند:

حلقه های ذکر مجالسی است که خدا و علوم اهل بیت علیهم السلام و فضایل اهل بیت علیهم السلام در آنها بیان شود.(۱)

خصوصیات مجلس ذکر باید زیاد کردن معرفت باشد نه اینکه فقط سطحی ایجاد شود و اثری نداشته باشد.

لذا سفارش پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله بر تشکیل این حلقه ها مبنا بر معرفت دهی می باشد و این راهکار از این جهت بسیار اهمیت دارد چرا که اگر معرفت حاصل شد، غفلت بر کنار شده و یاد حضرت تداوم پیدا می کند.

ضمن اینکه این جلسات مورد توجّه و عنایت حضرت مهدی علیه السلام می باشد.

فضیل یسار که از یاران جلیل القدر امام صادق علیه السلام می باشد می گوید:

در مجلسی با چند نفر شیعه نشسته و گفتگو می کردیم که امام صادق علیه السلام نزد ما آمد و فرمود: «تجلسون و تحدثون؟» دور هم نشسته و سخن از ما به میان آورده اید؟ عرض کردم: بله، قربانت شوم.

آنگاه امام صادق علیه السلام فرمودند: من این مجالس را دوست دارم.

مطمئناً اگر امام زمان علیه السلام هم از جمعی بگذرد که در حال گفتگو پیرامون وجود حضرتش باشند خواهد فرمود: من این مجالس را دوست دارم.

ص:۱۰۰

۱- ۱۵۰. همان.

شایسته است جوانان عزیز بر این راهکار، همت گماشته و یاد حضرت را با معرفت کسب کنند همراه کنند.

ضرورت این مسأله آنگاه نمایان می شود که بدانیم هدف خلقت چیزی جز معرفت امام عصرعلیه السلام نیست. و با این راهکار، عملاً به این هدف نیز نزدیک خواهیم شد.

در مرحله اوّل شایسته است جوانان عزیز سیری مطالعاتی مهدویت را در نظر گرفته و هفته ای یکبار دور هم نشسته و با خواندن دعاهایی برای سلامتی حضرت، قسمتی از کتاب را توضیح دهد. مسلماً در سراسر این جلسه، حرفی نیست جز از امام عصرعلیه السلام و همین یعنی یاد حضرت و دوری از غفلت.

به عنوان نمونه برای اولین کتاب، کتاب نگین آفرینش معرفی می گردد البته پیشنهاد می شود که برای دوری از آسیب های مهدویت، با یک روحانی در تماس باشند.

اگر اهمیت این مسأله را دریابیم اقرار خواهیم کرد که کسب معرفت امام زمان علیه السلام از نان شب هم واجب تر است.

وقتی که پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله در موارد بسیاری فرمودند:

«من مات و لم یعرف امام زمانه مات میته الجاهلیه؛(۱) هر کس بمیرد و امام زمانش را نشناسد به مرگ جاهلیت مرده است».

اول قدم به سوی معرفت، مطالعه است و حلقه های ذکر این امر را فراهم می کند.

ص:۱۰۱

۱- ۱۵۱. بحار الانوار، ج ۳۲، ص ۳۲۱.

ای جوانان شیعه، اکثرمان جوابی در محضر امام عصرعلیه السلام نخواهیم داشت اگر به ما بگویند این همه وقت صرف برنامه های تلویزیون کردید امّا ساعتی در روز را به مطالعه پیرامون ولی نعمتتان نگذراندید.

ساعت ها و روزها یک به یک بدون کسب معرفت سپری شد و ما فقط چیزهایی کسب کردیم که به کار دنیا و آخرت نمی آید کسب ما، باعث دوری و غفلت از امام زمان علیه السلام شده است. کمر همت را محکم ببندیم و در این راه، قدم استوار ما لبخند را به لب های ولیعصرعلیه السلام خواهد نشاند، ان شاء اللّه.

در مرحله دوم می توانند آیات الهی را که در شأن امام عصرعلیه السلام است با هم مطالعه کنند و با راهنمایی روایاتی که آیات را تفسیر می کنند، به منظور کلام الهی برسند.

در این بحث، اعتقاد به مهدویت تقویت شده و از شکایت پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله مبنی بر اینکه: «یا رَبِّ إِنَّ قَوْمِی اتَّخَذُوا هذا الْقُرْآنَ مَهْجُوراً»؛(۱) «خدایا این قوم من قرآن را مهجور گرفتند» در امان می ماند.

تدبر در آیاتی که به تفسیر یا تأویل وجود مقدّس ولیعصرعلیه السلام اشاره دارد بسیار در یاد حضرت و معرفت آن جناب مؤثر خواهد بود.

در کتاب «الامام المهدی فی القرآن و السنه» حدود ۲۸۰ آیه

ص:۱۰۲

۱- ۱۵۲. سوره فرقان، آیه ۳۰.

مطرح می شود و در حدود ۱۱۰۰ روایت که همگی مربوط به مباحث ارزشمند مهدویت می باشد ذکر شده است.

۴- هدیه دادن

اسلام عزیز، بر هر امری که ایجاد محبّت کند تأکید دارد از جمله آن موارد دادن هدیه است که به خاطر جلب محبّت، در زمره مستحبات مؤکد قرار گرفته است روش معصومین علیهم السلام در زندگانی پذیرش هدیه و تشکر از صاحب هدیه بوده است.

یکی دیگر از راهکارهای یاد آن بزرگوار، به این صورت است که با خود عهد ببندیم بعد از هر نماز تسبیحات حضرت زهراعلیها السلام را با آرامش و بدون عجله بگوییم و به محضر ایشان هدیه نماییم.

پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله فرمودند:

... هر کس یک بار قل هو اللّه احد را بخواند یک سوم قرآن را خوانده و هر کس دو بار بخواند دو سوم قرآن را خوانده و هر کس سه بار بخواند قرآن را ختم کرده است.(۱)

مؤمن زرنگ است و اگر دنبال خیر و سعادت می گردد باید زرنگی کند و بعد از هر نمازی یک ختم قرآن به قرآن ناطق اهدا نماید، که برکاتش بسیار زیاد و پاداشش ناگفتنی است.

علی بن المغیره می گوید: خدمت امام کاظم علیه السلام (امام زمان علی

۱- ۱۵۳. بحارالانوار، ج ۲۲، ص ۳۱۸.

بن المغیره امام کاظم علیه السلام بوده اند) رسیدم و عرضه داشتم که من قرآن ختم می کنم و ثوابش را به پدران شما هدیه می کند؟ یک ختم قرآن نیز برای شما قرار داده ام به سبب این کار چه پاداشی برایم هست؟

امام کاظم علیه السلام فرمود:

پاداش تو آن است که روز قیامت با آنان علیهم السلام باشی.

عرض کردم: اللّٰه اکبر چنین پاداشی برای من است؟

سه مرتبه فرمود: آری.(۱)

از دیگر هدایا می تواند این باشد که عهد کند روزی صد صلوات با «و عجل فرجهم» بفرستد و ثوابش را به ایشان اهدا نماید.

و بحث دیگر نماز است که می تواند دو رکعت نماز بخواند و ثوابش را به ایشان هدیه نماید.

در روایتی آمده است که «هر کس ثواب نماز خود را برای رسول خدا و امیرالمؤمنین و اوصیای بعد آن حضرت علیهم السلام قرار دهد، خداوند ثواب نمازش را آنقدر افزایش می دهد... و پیش از آنکه روح از بدنش برآید به او گفته می شود: ای فلان! هدیه تو به ما رسید، پس امروز روز پاداش و تلافی کردن [نیکی های تو است. دلت خوش و چشمت روشن باد به آنچه خداوند برایت مهیا فرمود...».(۲)

چه زیباست قبل از خواب وضو گرفته و دو رکعت نماز هدیه به قطب عالم امکان بخوانیم و روز و شب را با یاد ایشان سپری کنیم.

۱- ۱۵۴. مکیال المکارم، ج ۲، ص ۳۸۲.

۲- ۱۵۵. همان، ص ۳۷۳.

امام عصرعلیه السلام از خانواده کرم هستند: «و سجیتکم الکرم؛(۱) آداب و رسوم شما کَرَم است».

کریم اگر از کسی خوبی و هدیه دریافت کند محال است به چند برابر جبران ننماید هرچند ما نباید بخاطر جبران ایشان، هدیه دهیم امّا ایشان رمز بنده پروری را بهتر از هر کسی می دانند.

آیه کریمه «هَلْ جَزَآءُ الْإِحْسانِ إِلَّا الْإِحْسانُ»(۲) این نکته ناب را می رساند که کریم محال است احسانی را بدون پاسخ بگذارد.

۵ – صدقه دادن به نیابت از حضرت

صدقه، صداقت انسان را نمایان، و ایمان انسان را حفظ می کند.

یکی از وظایف در عصر غیبت، صدقه دادن برای سلامتی حضرت مهدی علیه السلام است امّا می توان این عمل را به عنوان راهکار عملی یاد حضرت هم به شمار آورد که عهد ببندیم که هر روز همان طور که برای سلامتی عزیزانمان، صدقه می دهیم برای سلامتی عزیز زهراعلیها السلام و به نیابت از ایشان نیز صدقه دهیم.

«درست است که صدقه های ما برای امام زمان علیه السلام نفعی ندارد، ولی صدقه ای که با کمال تواضع و فروتنی باشد، نشان دهنده محبّت خالصانه ما به حضرت است این کار ما، مانند عمل آن مرغکی است که وقتی حضرت ابراهیم علیه السلام را درون آتش انداختند، با منقارش

۱– ۱۵۶. مفاتیح الجنان، جامعه کبیره.

۲– ۱۵۷. سوره رحمن، آیه ۶۰.

قطرات آب را از جوی آب بر می داشت و به روی آتش می پاشید. مَلکی به مرغک گفت:

این کاری که تو انجام می دهی چه اثری دارد؟

مرغک گفت: چیزی که از من ساخته است همین کار است. من باید وظیفه خود را انجام دهم و محبّت خود را به حضرت ابراهیم علیه السلام اظهار کنم. درست است که کارهای ما در پیشگاه حضرت ناچیز است؛ ولی شرط وفا و مروت آن است که در حدّ وسع خویش به آن عزیز ابراز ارادت کنیم».(۱)

نه تنها به نیابت از حضرت صدقه بدهیم بلکه تمامی مستحبات را به نیابت از حضرت انجام دهیم، زائر امام رضاعلیه السلام اگر می خواهد زیارتش ارزش خاص پیدا کند باید خود را نبیند و به نیابت از قطب عالم امکان، راهی این سفر شود.

زیارت عاشورا، نمازهای مستحبی و ... همه و همه می توان به نیابت از حضرت انجام داد و یاد آن عزیز سفر کرده را در دل و جان، زنده نگه داشت.

۶- خوشحال کردن مؤمنین

در روایات بسیار وارد شده است که خوشحالی امام در خوشحال کردن مؤمنین است.

ص:۱۰۶

۱- ۱۵۸. مصباح یزدی، آفتاب ولایت.

امام صادق علیه السلام فرمود:

«کسی از شما نپندارد که چنانچه مؤمنی را شاد و مسرور نماید تنها او را شادمان کرده، بلکه واللّه ما را خوشحال ساخته بلکه به خدا رسول خداصلی الله علیه وآله را خوشحال نموده است».

پس هرگاه مؤمنی از شما خواهشی داشت بدان که برآوردن خواست او، قبل از آنکه او را خوشحال کند، امام زمان علیه السلام را خوشحال می کند. بنابراین به نیت خوشحالی ایشان، حاجت مؤمن را برآورده بسازیم.

یا کارهای دیگری که مؤمنین را خوشحال می کند، تا شنیدیم یکی از رفقا یا بستگان قرض دارد، منتقل شویم به این معنا که ادای قرض او، امام زمان علیه السلام را خوشحال می سازد، راه های خوشحال کردن مؤمنین بسیار است گاهی با یک سلام و احوال پرسی گرم، مؤمنی خوشحال می شود و گاهی به ملاقات او رفتن و گاهی... .

امام صادق علیه السلام فرمود: یکی از محبوب ترین کارها نزد خدای عزّوجلّ شاد کردن مؤمن است: برطرف کردن گرسنگی اش، یا زدودن اندوهش، یا پرداختن قرضش.(۱)

۷- هماهنگ کردن محیط اطراف

آن زلیخا از سپنداتا به عود

نام جمله چیز یوسف کرده بود

۱- ۱۵۹. میزان الحکمه، ج ۲، ص ۹۵۳.

در دیدار اوّل یوسف علیه السلام و بنیامین، یوسف علیه السلام از او پرسید: آیا ازدواج کرده ای؟ بنیامین گفت: بله.

یوسف فرمود: چند بچه داری؟

بنیامین گفت: سه بچه به اسم های قمیص، ذئب، دم.

یوسف با تعجب پرسید: چرا این اسم ها را انتخاب کرده ای؟

بنیامین گفت: به خاطر اینکه برادرم (شما را) را فراموش نکنم و هر وقت یکی از بچه ها را صدا می زنم یاد شما برایم زنده شود.(۱)

هر وقت قمیص را صدا می زنم به یاد این بیفتم که برادرانم پیراهن تو را برای پدر آوردند هر وقت ذئب را صدا زدم یادم می آید که گفتند تو را گرگ خورد. و هر وقت دم را صدا زدم به یاد بیاورم که پیراهنت را خونی کردند.

یکی از راهکارهای یاد حضرت بقیه اللَّه - روحی فداه - این است که محیط اطرافمان را طوری آرایش کنیم که هر آن ما را به یاد ولی مطلق الهی بیندازد. روی میزمان تابلویی زیبا از نام «اباصالح المهدی» بگذاریم، در روی دیوار، حدیثی زیبا یا شعری با مضامین عالی، نصب کرده که ما را به یاد آن عزیز بیاورد.

یک چشم زدن غافل از آن شاه نباشی

شاید که نگاهی کند آگاه نباشی

آیت اللَّه مصباح یزدی می فرمایند:

«اگر ما بخواهیم معرفت و محبتمان، به ولی عصرعلیه السلام ثابت بماند،

ص:۱۰۸

۱- ۱۶۰. بحارالانوار، ج ۱۲/۲۳۸.

باید آثارش را زنده نگه داریم؛ نام مقدسش را جلو چشم خود، روی میزمان یا لابه لای کتاب هایمان بنویسیم...».(1)

هر کس به تناسب کار خود می تواند این فرهنگ را ایجاد کند.

دانش آموزان و محصلان گرامی، قبل از شروع نوشتن، نام حضرت را نوشته یا بر لب بیاورند و با سلام به جان جانان، درس و مطالعه خویش را آغاز نمایند. اندیشه ای که با یاد و نام حضرت، آشنا شود، ثمرات و برکات بسیاری ایجاد خواهد کرد.

معلمان عزیز و دلسوز که نقش فراوانی در آشنا ساختن دانش آموزان ما با فرهنگ مهدوی دارند می توانند شروع نوشتن و درس را با جمله زیبای «السلام علیك یا بقیه اللّه» روی تخته، مزین کنند.

رانندگان گرامی با نصب برچسب کوچکی در داخل ماشین، می توانند خود و مسافران را برای لحظه ای هم که شده به یاد امام عصرعلیه السلام آشنا کنند.

نام مهدی را برای بچه هایمان انتخاب کنیم و احترام آنان را به خاطر اسمشان، بیشتر نگه داریم.

این بچه ای که خداوند روزی ما کرده است به یمن و برکت امام عصرعلیه السلام است پس نباید اسمی را انتخاب کنیم که مورد رضایت ایشان نباشد.

۱- ۱۶۱. مصباح یزدی، آفتاب ولایت، ۴۴.

۸ – دوستی با مهدویون

همان طور که در دعای ندبه برای ناله و گریه در فراق امام زمان علیه السلام یاری می طلبیم:

«هل من معین فأُطیل معه العویل و البکاء؛(۱) آیا کسی هست مرا یاری کند تا به همراهی او ناله و گریه را طولانی کنم؟»

برای یاد او نیز باید از دوستان یاری طلبید و کمک خواست.

یکی از بهترین راهکارهای عملی یاد حضرت بقیه اللّه الاعظم – روحی فداه – دوستی با کسانی است که به این یاد، انس گرفته اند و بودن با آنها، انسان را به یاد حضرت و مسائل معنوی سوق می دهد.

شاید تأکید بر زیارت عالِم مهذب نیز به خاطر همین جهت باشد که نگاه به عالم، یاد خدا و ولی خدا را برای انسان تداعی می کند. و عقب ماندگی ما را از قافله واصلان به عشق حضرت حقّ و یاد امام عصرعلیه السلام متذکر شده و ما را به حرکت وا می دارد.

بنابراین باید سراغ دوستانی برویم که زهد و معنویت و دوام ذکر در چهره شان هویداست و همراهی با آنان، انسان را با یاد حضرت ولیعصرعلیه السلام همراه خواهد کرد.

حواریین که از یاران حضرت عیسی علیه السلام بودند از ایشان پرسیدند:

«من نجالس؟؛ با چه کسانی نشست و برخواست کنیم؟

۱– ۱۶۲. دعای ندبه، مفاتیح الجنان.

«قـال: من يـذكركم اللّه رويته و يزيـد فی عملكم منطقه و يرغبكم فی الآخره عمله؛[(۱)](#content_note_111_1) فرمود: كسـی كه ديدنش شـما را به ياد خدا می اندازد، و صحبتش عمل شما را زياد می كند و عملش شما را به آخرت ترغيب می كند».

هرچنـد بايـد اعتراف كرد در اين زمان، شخصـی با اين خصوصـيات كمياب و در حكم كبريت احمر است، ولی تلاش در پيدا كردن چنين دوستی، بی ثمر نخواهـد بود، ضـمن اينكه بايـد از خداونـد چنين دوستی را درخواست نمود، ياری كه ديـدار و يا گفتارش ما را به ياد مهـدی فاطمه عليهما السـلام بينـدازد و غفلت ما را با تـذكّر درمان نمايـد. دوستی كه عيب های ما را به ما هديه كند تا با برطرف كردن عيوب ظاهری و باطنی به مقام ياد و ذكر حضرت دوست و ولی مطلقش نائل آييم.

از طرف ديگر از دوسـتانی كه مـا را به سوی شـهوت و گنـاه و مسائـل بيهوده سوق می دهنـد و رنـگ و بويشـان رنگ و بوی خدايی نيست بايد فاصله گرفت و نكته آخر اينكه خود ما هم سعی كنيم از كسانی باشيم كه وقتی دوستانمان ما را ملاقات می كننـد به ياد خوبی ها و خدای خوبی ها آشـنا شوند كه اين با كسب معرفت و تمرين در راهكارهای ياد امام عصـرعليه السـلام امكان پذير خواهد شد. ان شاء اللّه.

احترام به سادات و علما كه می تواند يكی از راهكارهای عملی

ص:۱۱۱

۱- ۱۶۳. بحارالانوار، ج ۷۴/۱۵۱.

باشد نیز شاید برای همین نکته است که آنها به عنوان انتسابی که به حضـرت ولیعصرعلیه السلام دارند ما را به یاد آن بزرگوار آشنا می کنند.

طلاب و روحانیون به عنوان سـربازان امام عصـرعلیه السـلام و مفتخر شدن به پوشـیدن لباس پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله می تواننـد مـا را متـذکر به اربـاب و مولایشان کننـد و ما وظیفه داریم به احترام لباسـشان و مولایشان، به آنها احترام بگـذاریم و لو تعداد کمی از آنها مثل حقیر احترام خودشان را نگه ندارند و کارهایی بکنند که مورد رضایت آن حضرت نیست.

آیت اللّه مصباح فرمودند:

«حتی اگر یک روحانی هیـچ فضـیلتی نیز نداشت باید برای لباسـش او را تکریم کنم این کار برای خودم منفعت دارد، نه برای او، چرا که ایمـان من قوی تر و محبتم به صـاحب این لبـاس یعنی پیامبرصـلی الله علیه وآله و امـام زمـان علیه السـلام بیشـتر می شود».(۱)

شایـد دیـده باشـید کسانی که با علما و روحانیون کاری ندارنـد یا حتی فحش و بـد و بیراه نثارشان می کنند، با امام عصـرعلیه السلام ارتباط چندانی ندارند و توفیق یاد حضرت را ندارند.

ما وظیفه داریم مخصوصاً نسبت به روحانیون سادات، احترام بیشتری قائل شویم.

همچنین وظیفه داریم به روایات و کتب روایی احترام بگذاریم،

ص:۱۱۲

۱- ۱۶۴. مصباح یزدی، آفتاب ولایت، ۴۶.

چرا که شکی نیست که این روایات منسوب به امام عصرعلیه السلام و پدران گرامی آن بزرگوار می باشد.

«علّامه طباطبایی وقتی کتاب روایت را به دست می گرفت، آن را می بوسید اگر درون قفسه کتابی، روایت وجود داشت، طوری می نشست که پشت به کتاب روایت نباشد».(۱)

۹- خواندن دعاها و زیارات

اشاره

رهرو راه انتظار در مجالسی که به نام آن محبوب دل ها تشکیل می شود حضور می یابد تا ریشه های محبّت او را در دل خود محکم تر کند.

از زیباترین جلوه های یاد امام مهدی علیه السلام در زندگی منتظران ظهورش آن است که هر روز با او تجدید عهد کرده و پیمان وفاداری ببندند و استواری خود را بر آن عهد اعلام کنند.(۲)

اگر صبح را عاشقانه با یاد او شروع کنیم مطمئناً در طول روز این یاد نورانی، بیشتر نمایان خواهد شد.

الف) دعای عهد

دعای عهد ضمن برکات فراوان با مضامین عالی جای بحث در حلقه های ذکر یاد شده را نیز فراهم می کند.

شایسته است که ترجمه این دعا را با هم مباحثه کرده تا در هنگام تلاوت از لذّت بیشتری بهره مند شویم.

۱- ۱۶۵. مصباح یزدی، آفتاب ولایت، ۴۸.

۲- ۱۶۶. نگین آفرینش، ۱۲۴.

امام صادق علیه السلام فرمودند: هر کس چهل بامداد خدا را با این عهد بخواند از یاوران قائم ما خواهد بود و اگر پیش از ظهور آن حضرت بمیرد، خداوند او را از قبرش بیرون آورد [و قائم علیه السلام را یاری دهد].(۱)

امام خمینی (رضوان اللّه تعالی علیه) در طول عمر شریفشان بر خواندن این دعا مداومت داشتند و می فرمودند: خواندن دعای عهد، سرنوشت انسان را عوض می کند.

ب) زیارت آل یس

در این زیارت به یاد لحظه لحظه زندگی حضرت خواهیم بود و به خاطر نورانی بودن آن لحظات، به تمام ثانیه ثانیه عمر شریفشان سلام می دهیم. فرمودند: هرگاه خواستید توجّه کنید به وسیله ما به سوی خداوند تبارک و به سوی ما [این زیارت را بخوانید].(۲)

حداقل یکبار در هفته با این مضامین بلند به آن عزیز در غربت سلام دهیم و یادش را در دل زنده نگه داریم.

ضمن اینکه بر بحث معرفتی تکیه کرده و تأمّل و تفکّر در مضامین عالی این زیارت را نیز سفارش می کنیم.

ج) دعای ندبه

جمعه ها ما عاشق گل می شویم

شاخساران توسل می شویم

جمعه روزی است که یاد آن حضرت، باید به اوج خود برسد و تمام وجودِ انسان را احاطه کند، دعای ندبه با فرازهای عاشقانه به

۱- ۱۶۷. مفاتیح الجنان، دعای عهد.

۲- ۱۶۸. مفاتیح الجنان، زیارت آل یس.

همراهی اشک و آه و ناله بهترین راهکار برای یاد امام زمان علیه السلام می باشد.

ما به همین موارد اندک از زیارات و دعاها بسنده می کنیم و شما را به کتاب مفاتیح الجنان ارجاع می دهیم.

۱۰- حضور در مکان های منتسب به حضرت

مسجد مقدّس جمکران جلوه گاه عشق است و عاشقان و دلدادگان عزیز زهراعلیها السلام هر هفته، با حضور در آن مکان نورانی، یاد آن عزیز را برای خویش زنده می کنند و هر آن از فضای نورانی آن ارض مقدّس، تجدید قوا می نمایند.

مکانی که با دستور مستقیم خود حضرت، بنا شده است و خود ایشان نیز به این مسجد عنایت خاصی دارند شایسته حضور گرم شماست تا با بودن در آن فضا و مکان مقدّس، بیش از پیش به یاد آن عزیز باشید.

مشاهد مشرفه هم انتساب به امام عصرعلیه السلام دارد و مرقد پدران بزرگوارشان می باشد ضمن اینکه یکی از مکان های اجابت دعا، همین مشاهد مشرفه و قبور ائمه علیهم السلام می باشد شایسته است به محض حضور در آن مکان های مقدّس، اولین کارمان دعا برای فرج یوسف زهراعلیها السلام باشد.

در مشهد الرضاعلیه السلام نیمه شب ها به زیارت برویم و بعد از خواندن نماز شب، و آل یس، دنبال جان جانان بگردیم و رواق ها و صحن ها

ص:۱۱۵

را با این حال، قدم زنیم و برای فرجش، عاجزانه ناله بزنیم و دعا کنیم.

راهکارهای عملی یاد حضرت بقیه اللّه الاعظم – روحی فداه – بیشتر از آن چیزی است که ذکر شد.

سخن آخر

حقیقت یاد و ذکر این است که هنگام معصیت، آن یاد، مرا از آن مفسده دور کند.

رسول خداصلی الله علیه وآله فرمودند:

«من اطاع اللّه عزّوجلّ فقد ذکر اللّه و ان قلّت صلاته و صیامه و تلاوته للقرآن؛(۱) هر کس خدای عزّوجلّ را فرمان برد خدا را یاد کرده است هرچند نماز خواندن و روزه گرفتن و قرآن خواندنش اندک باشد».

و امام صادق علیه السلام در تفسیر آیه «وَلَذِکْرُ اللَّهِ أَکْبَرُ»(۲) فرمودندعلیهم السلام

به یاد خدا بودن در هنگام روبه رو شدن با حلال و حرام خدا.(۳)

اگر در معرض نگاه به نامحرمی بودی و چشمت را نگه داشتی، این یاد و ذکر خدا و ولی خداست و توفیقی است از آن حضرت که حاصل شده است.

پس کسی که در مجلس عروسی که غرق گناه است و موسیقی حرام پخش می شود شرکت کند این ذاکر نیست ولو زبانش دائماً به

۱- ۱۶۹. محمّدی ری شهری، میزان الحکمه، ج ۴، ص ۱۸۵۱.

۲- ۱۷۰. سوره عنکبوت، آیه ۴۵.

۳- ۱۷۱. محمدی ری شهری، میزان الحکمه، ج ۴.

ذکر مشغول باشد اگر توانسیم مجلس عروسی را به خاطر امام عصرعلیه السلام بدون گناه برگزار کنیم می شود ذکر و یاد امام عصرعلیه السلام که به تبعش ایشان هم ما را یاد خواهند کرد.

سخن خویش را با جملاتی از کتاب شریف مکیال المکارم پایان می دهم:

پس بدانکه می بایست یقین بدانی که تو از چشم و گوش مولایت علیه السلام دور نیستی او جای تو را می داند و از احوال تو آگاه است. پس اگر از کسانی باشی که بر رعایت آدابی که سزاوار رعایت شدن نسبت به آن جناب است، مواظبت دارند، بدین وسیله کمال محبّت و عنایت آن بزرگوار را به سوی خود جلب کرده ای، و اگر اهل غفلت و اعراض از آن سرور باشی، جای تأسف است.

پس شتاب کن برای خلاصی خودت و این حاصل نمی گردد مگر با یاد مولایت تا در دنیا و آخرت دستت را بگیرد که خدای تبارک و تعالی می فرماید:

«يوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُناسٍ بِإِمامِهِمْ»؛(1) «روزی که مردم را با امامشان می خوانیم».

چون صبح کنی پس بدانکه این زندگی که خداوند به تو داده به برکت آن حضرت علیه السلام است. پس او را سپاس بگذار و خدای تعالی را بر نعمتی که به تو عنایت فرموده شکر کن. و مواظب خودت باش که

۱- ۱۷۲. سوره اسراء، آیه ۷۱.

مبادا این نعمت را در غیر رضای او صرف نمایی، که مایه تیره روزی و بار سنگینی تو خواهد شد. پس چنانچه در معرض گناهی قرار گیری به یادآور که مولا۔یت در این حالت زشت وضعیت بد، تو را می بیند. پس به پاس احترام او آن گناه را واگذار و اگر کار خوبی پیش آید به انجام آن سبقت کن و بدانکه آن نعمتی است الهی، که خدای تعالی آن را به برکت مولایت بر تو بخشیده است و خدای را بر آن سپاس بگذار و آن را به مولی و صاحب زمانت هدیه کن. و با زبان حال و مقال عرضه بدار:

«عزیزا بر ما و اهل ما سختی رسیده و با متاعی اندک به درگاهت پناه آورده ایم پس پیمانه ما را پر کن و بر ما تصدق فرمای که خداوند صدقه دهندگان را پاداش می دهد».(۱)

و در تمام احوال خاضع و خاشع باش، همچون غلام سر به فرمان حقیری که در خدمت اربابش ایستاده باشد. در هر بامداد و شامگاه بر آن جناب سلام کن. سلام غلامی که مشتاق دیدار اوست و از فراقش در سوز و گداز است. و چون هنگام نماز خواندنت فرا رسد، حال مولایت را در موقع ایستادنش در پیشگاه خدای - جلّ جلاله - متذکر شو و با حضور قلب، و خشوع جسم و چشم پوشی از ماسوی اللّه، به آن بزرگوار تأسی بجوی و بدانکه توفیق یافتنت به این امر جز به برکت مولایت نیست. و این عبادت جز به موالات و پیروی و معرفت آن حضرت، از تو پذیرفته نمی شود.

۱- ۱۷۳. سوره یوسف، آیه ۸۸.

و چون از نماز فراغت یافتی آن حضرت علیه السلام را به سوی خدای عزّوجلّ وسیله و شفیع قرار داده که آن را از تو قبول فرماید. و پیش از هر دعایی به دعا کردن برای او آغاز کن.

و چنانچه غفلت یا فراموشی از یاد حضرت علیه السلام در بعضی اوقات برایت عارض گشت - چنانچه غالب احوال بیشتر اهل زمان است - پس بدان که این حالت از نزدیک شدن شیطان است. پس به درگاه خداوند روی آورده و زاری کن تا کید شیطان را از تو باز گرداند و از خدای تعالی طلب مغفرت بنما و به سوی او توبه نصوح کن تا این بدی را بر تو ببخشاید و به یاد مولایت در هر حال توفیق دهد.(۱)

و آخرین سخن ما: خدایا ذکر و انتظارش را از یاد ما مبر.

والسلام

ص:۱۱۹

۱- ۱۷۴. مکیال المکارم، ج ۲، ص ۴۴۵.

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِی الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹